Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

51

JOI, 18 DECEMBRIE
1969, ANUL III

117

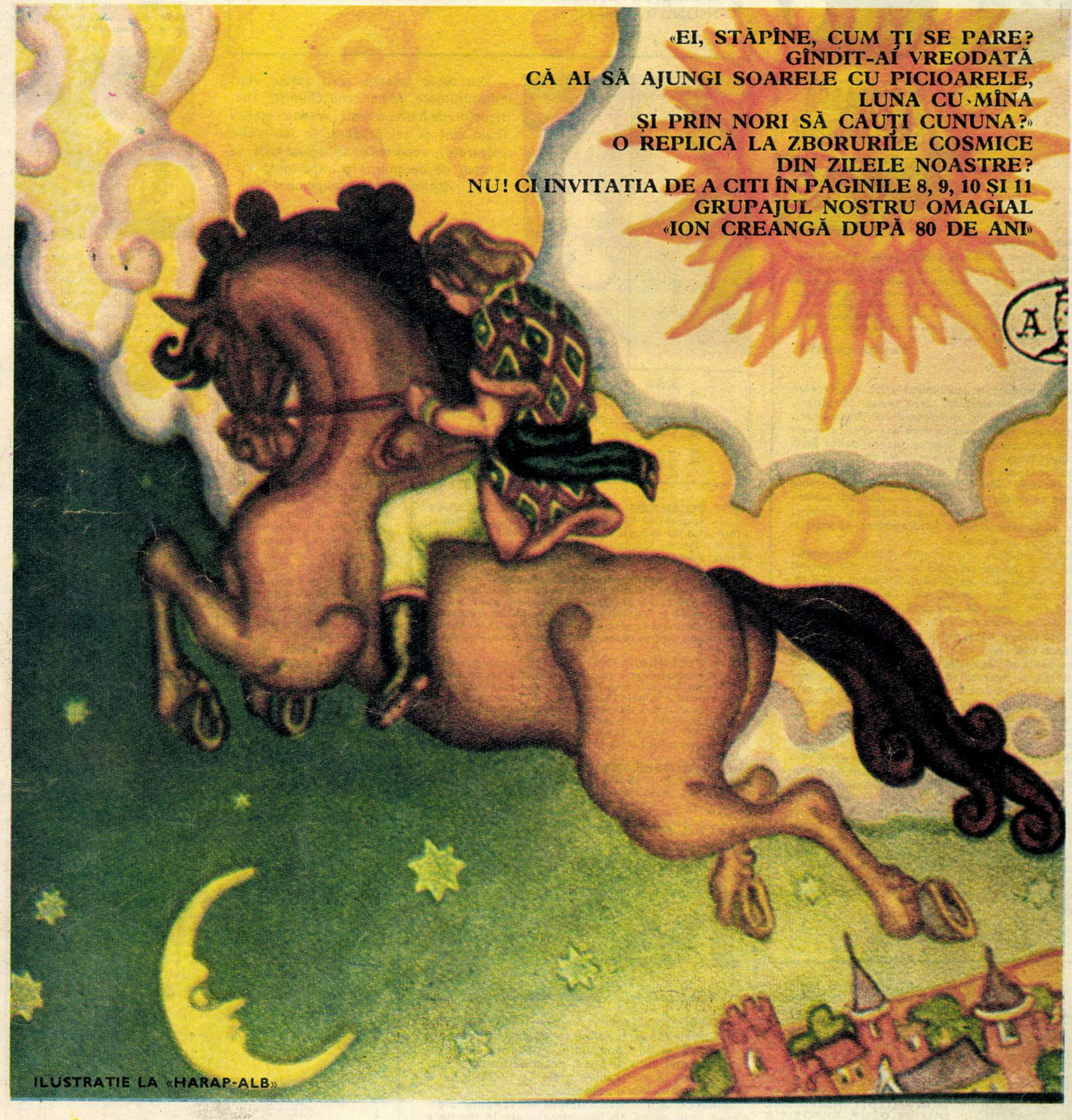

«EI, STĂPÎNE, CUM ȚI SE PARE?
GÎNDIT-AI VREODATĂ
CĂ AI SĂ AJUNGI SOARELE CU PICIOARELE,
LUNA CU MÎNA
ȘI PRIN NORI SĂ CAUȚI CUNUNA?»
O REPLICĂ LA ZBORURILE COSMICE
DIN ZILELE NOASTRE?
NU! CI INVITAȚIA DE A CITI ÎN PAGINILE 8, 9, 10 ȘI 11
GRUPAJUL NOSTRU OMAGIAL
«ION CREANGĂ DUPĂ 80 DE ANI»

ILUSTRAȚIE LA «HARAP-ALB»

a
51
ACTUALITĂȚI
CUTEZĂTORII

MIERCURI, 10 DECEMBRIE 1969, AU ÎNCEPUT LUCRĂRILE PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN. PLENARA A AVUT LA ORDINEA DE ZI: PROIECTUL PLANULUI DE STAT AL ECONOMIEI NAȚIONALE PE ANUL 1970; PROIECTUL BUGETULUI DE STAT PE ANUL 1970; PROPUNERI CU PRIVIRE LA MAJORAREA PENSIILOR ȚĂRANILOR COOPERATORI. PLENARA A DEZBĂTUT, DE ASEMENEA, ȘI ALTE PROBLEME PRIVIND CONTINUA DEZVOLTARE ȘI PERFECȚIONARE A SOCIETĂȚII NOASTRE SOCIALISTE. ÎN ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR PLENAREI, A LUAT CUVÎNTUL TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

«Dragă redacție,

Sînt în clasa a VII-a la Școala generală nr. 2 din Craiova și aș vrea să știu dacă un elev care copiază la teze merită să fie lăudat de colegii lui, așa cum se întîmplă cu două colege de-ale mele care au făcut acest lucru, și despre care unii copii spun: «sînt meritele lor, tu de ce n-ai copiat?» Cînd am întrebat-o pe una dintre aceste eleve de ce copiază mi-a răspuns: «Păi, ce, n-am voie?»

SANDA BĂLUȚĂ

Iată o mentalitate școlărească urîtă, despre care credeam că nu vom mai avea ocazia să scriem. Vom începe cu ultima întrebare, dragă Sanda, aceea pe care și-o pune uimită colega ta: «Păi ce, n-am voie?» (să copiez n.n.) Desigur, aici nu există decît un singur răspuns: nu, un elev n-are voie să copieze la teză și la nici o altă probă scrisă, privind procesul de învățămînt. Sînt reguli precise după care școala noastră se conduce și cărora li se supun toți școlarii țării. Abaterea de la aceste reguli înseamnă abaterea de la disciplina școlară, și fiecare abatere se sancționează după gravitatea ei.

Dar să judecăm și implicațiile morale ale acestui «mic furt» (pentru că altfel nu putem să-l numim) pe care unii copii încearcă să-l săvîrșească sau îl săvîrșesc chiar, la o oră sau alta. Ce ne arată el? În primul rînd faptul că acel copil nu prea are gustul muncii. Dacă l-ar avea, și-ar pregăti temele cu grijă, din timp și n-ar mai fi nevoit să recurgă la asemenea mijloace. Apoi, necinste. În loc să recunoască deschis că nu poate să răspundă, că a pierdut timpul în loc să învețe, el încearcă să înșele. Să înșele pe cine? Pe profesorul care se străduiește să-l învețe tot ce e mai bun și mai frumos. Pe părinții care i-au acordat încredere și care se mîndresc cu fiul sau fiica lor despre care știu că «sînt școlari, învață». Pe colegii care muncesc de multe ori pînă noaptea, tîrziu, pentru că, trebuie să recunoaștem, multe teme nu-s chiar așa de ușoare. Pe ei înșiși! Pentru că ei sînt cei mai înșelați într-o asemenea situație.

Curios în cazul de față este însă faptul că unii dintre colegi, și uneori dintre cei care învață bine, privesc cu indulgență la asemenea fapte. Nu înseamnă asta și puțin egoism? Ce mă interesează de cel de lîngă mine? Ce-ar fi, dragă Sanda, ca despre toate acestea, și despre încă multe alte aspecte ale unor asemenea fapte «mărunte» să discutați odată și în detașamentul vostru de pionieri? Sincer, pionierește, cutezător!

Petre Ghelmez

Fragmente de ceramică

VREȚI SĂ FACEȚI CUNOȘTINȚĂ CU 500 DE EXPEDIȚIONARI, SĂ AFLAȚI O MULȚIME DE PERIPEȚII, UNA MAI INTERESANTĂ DECÎT ALTA? VREȚI SĂ ADMIRAȚI «COMORILE» PE CARE LE-AU DESCOPERIT ȘI LE-AU ADUNAT? NIMIC MAI SIMPLU: **PROFITAȚI DE TIMPUL LIBER PE CARE VI-L OFERĂ VACANȚA ȘI VIZITAȚI, INDIVIDUAL SAU ÎN GRUP, EXPOZIȚIA** *«EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII»*, **DESCHISĂ LA PALATUL PIONIERILOR DIN BUCUREȘTI, ZILNIC ÎNTRE ORELE 10-16.**

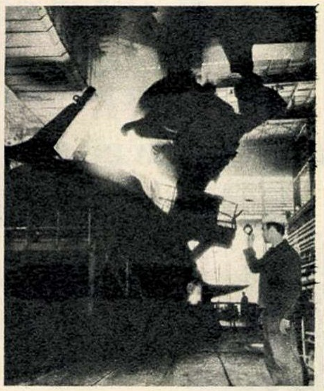

Din toate județele țării sosesc vești îmbucurătoare. Mineri sau chimiști, constructori de hidrocentrale, vrednici oțelari (cum sînt și cei prezenți în fotografia alăturată), raportează în aceste zile de început de decembrie o importantă victorie: îndeplinirea planului pe anul 1969!

CA-LEN-DAR

1969
DECEMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

● 18 **DECEMBRIE 1691 a murit cronicarul Miron Costin, logofăt al Moldovei (n. 1635). El a continuat letopisețul lui Grigore Ureche, povestind evenimentele din istoria Moldovei, dintre 1595—1661, mai ales despre domnia lui Vasile Lupu. Lucrarea intitulată: «Letopisețul Țării Moldovei de la Aron-Vodă încoace», este cea mai importantă operă a sa. Povestitor de mare talent, Miron Costin izbutește în lucrările sale istorice să ne prezinte personaje și evenimente reale ca într-o povestire pasionantă. «Letopisețul Țării Moldovei a servit ca izvor de inspirație lui Mihail Sadoveanu pentru romanul «Neamul Șoimăreștilor».**

● 20 **DECEMBRIE 1963 — a murit compozitorul Paul Constantinescu (n. 1909). Creația sa muzicală extrem de bogată, cuprinde aproape toate genurile de compoziție: muzică simfonică, de cameră, muzică pentru film, coruri, dansuri populare pentru orchestră simfonică. Paul Constantinescu este autorul operei comice «O noapte furtunoasă», după comedia cu același titlu a lui I.L. Caragiale.**

● 24 **DECEMBRIE 1919 — cu 50 de ani în urmă, muncitorii de la Pirotehnie, Regie, Arsenal și tipografii au declarat grevă, ridicîndu-se la luptă pentru o viață mai bună.**

CU AVIONUL ÎN JURUL LUMII

De pe aeroportul internațional București—Băneasa a decolat joia trecută un avion al companiei aeriene TAROM (avînd la bord turiști străini), care a plecat într-o călătorie în jurul lumii, pe itinerariul: București—Teheran—Caraci—New-Delhi—Bangkok—Singapore—Hong-Kong—Tokio-Honolulu-Acapulco—New-York—Las Palmas—Roma—Istanbul—București.

Durata călătoriei: 11 decembrie 1969 — 6 ianuarie 1970.

Acesta este primul avion românesc care efectuează un zbor în jurul lumii. Echipajul este comandat de încercatul pilot Ion Alexandru, care va parcurge cu acest prilej circa 47 000 km.!

AUTOCAMION ÎNTR-O ELICE ?

DA!

SPUN Cutezătorii

Galațiul este orașul în care se înalță cele mai mari furnale din țară. Faima sa însă este întreținută deopotrivă și de constructorii de nave, care au lansat la apă sute de vase, de la cargouri și motonave pînă la mineraliere grele de 12 500 tone — — adevărate cetăți plutitoare.

Deosebit de interesant este și acest «amănunt»: elicea unui astfel de vas mare arată la montare ca un copac secular și cuprinde în trunchiul ei, făurit dintr-o alamă specială, greutatea unui întreg autocamion!

PRETUTINDENI TRĂIESC COPII

1. În Republica Democrată Vietnam, educației școlare a copiilor i se acordă o deosebită atenție. În ultimii ani, numărul școlilor a crescut simțitor, ele apărînd pînă și în cele mai depărtate zone alpine. Astfel, în anul de învățămînt 1968—1969, numai în școlile din zonele muntoase, numărul elevilor a fost de 340 000.

2. La casa tinerilor tehnicieni din Magnitogorsk (U.R.S.S.) funcționează 84 de cercuri. Printre ele se află și acela al micilor metalurgiști. Cei care activează în acest cerc au construit în ultimul timp un bluming în miniatură, pe care il vor prezenta la expoziția anuală de creații ale copiilor.

3. Curajoasă fată, nu? E explicabil însă, pentru că acest fioros tigru a preferat să vină... împăiat la «Tîrgul internațional de la Plovdiv» (R.P. Bulgaria), unde a fost făcută fotografia.

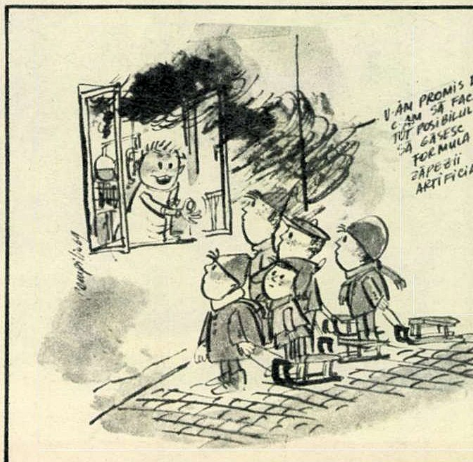
V-AM PROMIS DOAR C-AM SĂ FAC TOT POSIBILUL SĂ GĂSESC FORMULA ZĂPEZII ARTIFICIALE !!!

Desen: POMPILIU DUMITRESCU

DE LA COMUNIȘTI ÎNVĂȚĂM CUTEZANȚA

Transmiterea ștafetei

Marin Vasilescu este omul care, aici, în sculăria Uzinei «Timpuri noi» din București, de ani și ani, se ocupă de tineri. Ce înțelege el prin «a se ocupa de tineri»? La această întrebare Marin Vasilescu nu-ți dă răspunsul în cuvinte, se uită peste hala vastă cît un aeroport, unde strungurile și rabotezele stau aliniate ca soldații unei unități înaintea luptei și-i îmbrățișează cu privirea pe toți tinerii care, aplecați deasupra mașinilor, se află într-o continuă înfruntare cu metalul pe care-l lucrează și cu ei înșiși, pentru autoperfecționare. De-a lungul anilor, această continuă luptă a însoțit construirea cunoscutei serii de motoare «D», adică Diesel-ul românesc.

— Cum stau treburile, tovarăşe Vasilescu? îl întreb.

Răspunsul întîrzie. În locul său vorbește iarăși spațiul uman al halei, generațiile de sculeri de astăzi ale uzinei, perfecționate prin experiența comunistului Marin Vasilescu. Dialoghez cu cel mai tînăr, din cea mai tînără promoție de muncitori ai uzinei. Se numește Ion Medeleanu, a absolvit doi ani de școală profesională și se află în cea de a patra zi a vieții sale de muncitor. Bilanțul: în prima zi i s-a arătat pornirea, oprirea și schimbarea vitezelor la strung și a greșit două piese; în a doua zi a fost mai bine, în a treia n-a greșit de loc, iar astăzi, încă nu se știe, dar speră…

Va deveni metalurgist și se va adăuga generațiilor intrate în conul de lumină al acestui om statornic, în generozitatea dăruirii cunoștințelor sale.

— E greu, tovarășe Vasilescu?

— Mai mult, complicat. Sînt tineri pe care-i înveți meseria și de care, treptat, te legi sufletește, îi îndrăgești, și cînd termină, e greu să te desparți de ei. Cîteodată se întîmplă să nu reușești, și atunci te înverșunezi. Uneori se întîmplă să nu izbutești exact așa cum ai vrut…

— Dar dacă într-o zi nu v-ați mai ocupa de calificarea tinerilor?

— Mi-ar părea rău.

E sincer și vorbele îi curg drept. El e strungar. Fiul lui e strungar. Îmi vorbește despre o conștiință a transmiterii profesiei. O adevărată ștafetă de aur.

Dar cuvintele sînt de prisos.

PLATON PARDĂU

VACANȚĂ PLĂCUTĂ

JURNALUL OLGUȚEI

Ochii albaștri ai cartierului

Mă aflu în Giulești, în cartierul de blocuri. Interlocutoarea mea, o femeie mai vîrstnică, mă privește neliniștită. Se cunoaște că-i iubește pe copii și că-i vine greu să vorbească rău despre ei.

— Ochii albaștri ai cartierului? Da. Așa îi numește nepoțica mea, Dana. Cînd vine seara, zice: «S-au aprins ochii albaștri ai cartierului». Știți, felinarele sînt albastre. E așa frumos pe la noi seara! Într-adevăr, se poate ca Dana să aibă dreptate: ochii cartierului sînt albaștri.

Și acești ochi albaștri sînt loviți, distruși fără cruțare. Cu mingea, cu piatra, din neatenție sau intenționat. Zilnic, ochii albaștri ai cartierului se împuținează. Acum, seara, mai licăre stingher cîte unul pe ici, pe colo.

Cine sînt făptașii?

— Da, cîte cineva strigă la ei din balcon — se frămîntă interlocutoarea mea. — Răspund urît. cîteodată murdar; e imposibil să crezi că un copil se poate exprima astfel... Cel puțin față de un om mare. Dar cum observă că ai vrea să vii într-adevăr jos, la ei, să le ceri socoteală, fug de rup pămîntul.

Și totul le cade victimă: iarba, florile și mai ales pomii.

Dar cine sînt aceștia?

Căutările m-au făcut să încercuiesc cu roșu două școli: Școala generală nr. 163 și, mai ales, Școala generală nr. 166.

În cele două școli menționate se ascund cei care au stins ochii albaștri ai cartierului, distrugătorii de puieți, cei ale căror replici uluiesc orice om cu bun simț, fie el copil sau matur... Sînt puțini. Sînt foarte puțini, infinit de puțini față de majoritatea zdrobitoare a elevilor. Dar trebuie descoperiți și învățați să se poarte omenește. Din cauză că nu pot fi prinși spre a li se cita numele, am fost silită să spun: Școala generală nr. 163, și, mai ales, Școala generală nr. 166. Regret

Olguța

DESCOPERIRILE LUI EMIL

LOTRU

REPORTAJ DE AL. DINU IFRIM

▲ *Feciorul care la 15 ani lucra pe Bistrița.*

Elicopterul, prezență activă aici în munți: transportă stîlpii liniei de înaltă tensiune. ▼

Emil ascultă cu oarecare neliniște vuietul cascadelor frînte în colții de piatră, se uită amețit la culmile sălbatice ce se ridică aproape vertical, uneori împingînd cîte un braț amenințător de stîncă chiar deasupra capetelor, eclipsînd cerul cu totul. Zice:

— Aici, pe firul văii, probabil că nu e soare niciodată.

— Ba da, cam o oră pe zi. Răsare pe la 2 și la 3 apune.

— Departe mai e...

— Da. O sută de kilometri de la Rîmnicu Vîlcea.

— Și numai drum de munte.

— Te obosește parcurgîndu-l în mașină, dar oamenii l-au tăiat în stîncă, metru cu metru. Sus, la baraj, au mutat Lotrul din loc, l-au așezat într-o altă albie.

Cu cît devine Emil mai nerăbdător, cu atît șoferul, Gheorghe Voinic, pare mai calm. Sau poate că ochelarii alburii pe care îi poartă îi dau această înfățișare. Aruncă o privire lui Emil.

— Nu prea ești obișnuit cu drumurile... Ei, drăcie! — se încruntă deodată, frînînd brusc: o lespede de piatră se prăvale fulgerător, retează calea pe dinaintea roților și se rostogolește în Lotru.

Emil își revine — se cam speriase.

— Ba da, zice, chiar primul drum pe care l-am făcut, ca reporter, a fost destul de lung. Dar nu era în munți. Am cunoscut mulți șoferi atunci. Dumneavoastră sînteți de mult timp la volan?

— Douăzeci de ani și mai bine.

— Atunci și dumneavoastră ați parcurs distanța Pămînt-Lună.

— De două ori, nu o dată. Dar drumurile pe care le fac acum, deși grele, sînt destul de plăcute. Și arată cu capul lădița pe care o duce în mașină, încuiată cu lacăt.

Reia discuția:

— Dar nu-i numai asta. Am lucrat la Bicaz, conducător de coloană. Șoferul încărca autocamionul mai mult cu lopata. Nu erau mașinile astea cu cupa de-o tonă sau mai multe care îți încarcă basculanta într-o clipă. Și nici nu aveam apartamente și camere confortabile, cum au constructorii de aici — noaptea dormeam în cabină. Asta, mai la început.

— Au venit mulți aici de la Bicaz, de la Argeș...

— Mă întîlnesc cu ei me-

(continuare în pag. 6-7)

NU DE MULT, LA LIBRĂRIA «MIHAIL SADOVEANU» DIN BUCUREȘTI, SCRIITORUL OCTAV PANCU-IAȘI A DAT AUTOGRAFE CU PRILEJUL APARIȚIEI UNEI NOI EDIȚII A ROMANULUI SĂU «CARTEA CU OCHI ALBAȘTRI». TOTODATĂ AUTORUL A OFERIT UN AUTOGRAF «CUTEZĂTORILOR».

Romanul «Cartea cu ochi albaștri», în forma aceasta, nouă, constituie pentru mine un fel de sărbătoare. Este cea de a 20-a carte a mea. E mult? E puțin? Cred că e atît cît să nu-mi fie rușine întîlnindu-mă cu voi, copii, cu voi cei de azi și cei cărora, cu două decenii în urmă, cînd eu însumi abia ieșeam din copilărie, le-am făgăduit să scriu pentru și despre ei. Nu încerc un sentiment de mulțumire, ci doar unul, omenesc, de bucurie că pînă acum mi-am ținut cuvîntul. Cutezătorilor, cartea aceasta are culoarea ochilor și a viselor voastre! Și, poate, ceva din strădania acestei reviste care vă poartă numele: ambiția de a vă deveni un prieten!

Octav Pancu-Iași

Dragi, copii, ÎN ZILELE DE VACANȚĂ VEȚI AVEA TIMP MAI MULT PENTRU FILM, TEATRU, LECTURĂ. DE ACEEA «CUTEZĂTORII» VĂ RECOMANDĂ:

FILME

— BĂTĂLIA PENTRU ROMA — **film care vă va prilejui reintîlnirea cu cîțiva actori îndrăgiți: Florin Piersic, Emanoil Petruț, Ion Dichiseanu alături de actorii străini Orson Welles și Sylva Koscina. O pagină dramatică de istorie cu bătălii și răzbunări și care se termină cu căderea Romei.**

WINNETOU ÎN VALEA MORȚII **vă prezintă peripeții ale binecunoscuților eroi ai lui Karl May. De data aceasta, veți urmări aventurile pentru descoperirea unei comori aflate în Valea Morții și, bineînțeles, vă veți bucura să-l revedeți pe Pierre Brice.**

Din lista de filme ale lunii decembrie am mai ales pentru voi BALADA PENTRU MĂRIUCA **și** PRIETENI FĂRĂ GRAI, **două filme românești despre care revista noastră v-a mai vorbit.** O POVESTE VECHE, VECHE, **film inspirat din basmele lui Andersen,** NOILE AVENTURI ALE RĂZBUNĂTORILOR **și** GALILEO GALILEI.

TEATRU

La Naționalul din București vă recomandăm să vizionați piesa de succes. «ALIZUNA». **În fotografia noastră, actrița Silvia Popovici într-un moment din spectacol.**

CĂRȚI

În cursul lunii noiembrie și decembrie veți găsi în librării:

— SĂGEATA CĂPITANULUI ION **de Alexandru Mitru.**

— MESAJUL DIN OCEANUL AERIAN **de Radu Nor.**

— ȘOIMII MOLDOVEI **de Radu Teodoru.**

— TEATRU ȘCOLAR **de C. Fierăscu.**

NUMAI NOI

Timp de cîteva zile, redacția noastră a fost în alertă: reporterii și-au pus penițe noi la stilouri și și-au făcut rezerve de cerneală și bloc-notesuri; fotoreporterii, după ce și-au verificat aparatele, și-au scos de la magazie zeci de filme alb-negru și color; dactilografele au exersat la mașini, reușind să bată peste 200 de semne pe minut, iar stenografele și-au revăzut notițele de la cursurile de specialitate; pe lîngă avion și cele două automobile, cărora le-a făcut o revizie generală, Emil a achiziționat, temporar, și un elicopter; Dan Buzdugan a urmat în taină un curs de culturism, iar acum, dornic să participe la aventuri și mai palpitante, e gata să se bată nu cu două, ci cu nouă buzdugane deodată; pînă și Olguța — suava și în aparență liniștita Olguță — și-a ascuțit bine, mai bine decît oricînd, toate creioanele ei multicolore. Și toate pregătirile astea s-au făcut într-un singur scop: pentru vacanță; și dintr-un singur motiv: **pentru că noi nu luăm vacanță.**

Nu luăm vacanță, dar nu ne pare rău. Dimpotrivă, ne bucurăm. Ne bucurăm pentru că am aflat că voi ați hotărît să vă înfruptați pe săturate din această respectabilă porție de timp liber, care însumează circa 500 de ore, desfășurînd pe tot cuprinsul țării o mulțime de activități, unele mai interesante decît altele. Așa că vom avea de unde alege și ce scrie.

CÎT MAI MULT TIMP ÎN AER LIBER

Asta nu-nseamnă că miile de pionieri și școlari bucureșteni vor sta, de dimineața și pînă seara, numai pe-afară. Au și multe, foarte multe activități cultural-artistice și spectacole pe care le vor prezenta sau la care vor asista în săli, la căldură și sub luminile reflectoarelor. (Amabilă, tovarășa Eugenia Măndiță, președinta Consiliului municipal al Organizației pionierilor ne-a vorbit amănunțit despre toate acestea, noi însă, din cauză de spațiu, nu vom aminti decît vreo cîteva). La Palatul din Cotroceni, de pildă, vor fi prezentate de către pionieri spectacolele: «Frumoasa din pădurea adormită» (balet),

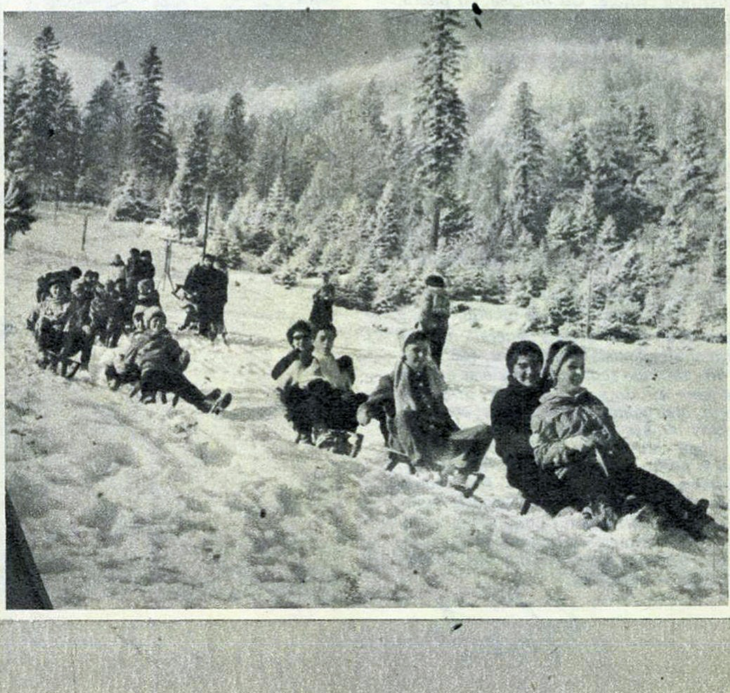

NU LUĂM VACANȚĂ

REDACȚIA ÎN ALERTĂ

«Poezia anotimpurilor» (recital de poezie), «O fetiță caută un cîntec» (muzică ușoară și populară), «Aho, aho, copii și frați!» (datini și obiceiuri de iarnă); pionierii se vor întîlni cu actori și cîntăreți preferați, vor viziona filme artistice și documentare etc. etc. Și, pe lîngă toate acestea (și multe altele asemănătoare), în fiecare sector se vor organiza carnavaluri, iar în fiecare unitate — serbări ale pomului de iarnă și plugușoare.

Dar și mai numeroase vor fi activitățile sportive și jocurile distractive. Pe primul plan se află patinoarele (atît cele artificiale — «Floreasca» și cel de la Palatul pionierilor — cît și cele naturale — vreo cîteva zeci, amenajate în tot orașul), precum și derdelușele. La «Floreasca» (unde vor putea patina zilnic și gratuit pe toată perioada vacanței aproximativ 7 000 de copii) se va desfășura un mare concurs de patinaj viteză și distractiv, precum și faza pe municipiu a «Cupei Cutezătorii» la patinaj-viteză. Micii hocheiști bucureșteni vor fi prezenți la Miercurea Ciuc, unde se vor strădui să intre în posesia «Crosei de aur», iar cei cu săniuțele își vor disputa ciocolata și alte premii pe pîrtiile din Titan, Cocioc, Pantelimon, Țăcăliei și de la Palatul pionierilor. Alte mii de pionieri și școlari bucureșteni vor participa la excursii de 6 zile pe Valea Prahovei. Valea Oltului și în alte locuri din țară, unde, de asemenea, vor folosi schiurile și săniuțele. N-a fost uitat nici șahul (un concurs la Clubul «Cutezătorii»), nici handbalul, nici tenisul de masă (Cupa «30 Decembrie»), nici chiar fotbalul (Turneul pe teren redus de la Palatul pionierilor). Și, pe lîngă toate acestea, vor mai fi și surprizele pe care Moș Gerilă le va oferi, în parcul de distracții din Obor, tuturor copiilor mari și mici.

DIALOG PE ACEEAȘI SCENĂ

Și dac-o fi și s-o-ntîmpla să ne-ncurcăm în labirintul activităților pionierești din Capitală, știm noi ce să facem într-o asemenea situație. Într-o asemenea situație (dar nu numai din acest motiv), vom lua trenul și ne vom opri într-unul din sate, să zicem la Deveselu, comună aflată la cîțiva kilometri de Caracal. O să putem asista la un interesant «Dialog pe aceeași scenă!».

Să nu credeți cumva că toate planurile de vacanță ale pionierilor de-aici se reduc la acest dialog. Și ei vor «zbura» cu săniile, (dacă va ninge, bineînțeles), se vor întrece în construcții de zăpadă, se vor deghiza în tot felul de personaje pentru carnaval. «Dialogul» însă va rămîne punctul forte. Au ei o mai veche dispută — artistică, istorică, geografică, geologică, arheologică, cu vecinii lor din satul Comanca. De ani de zile nu se știe cine e mai tare. În vacanța aceasta, și unii, și alții, sînt fermi hotărîți să afle odată...

SCHIORI ÎN... COSMOS!

Ni s-a spus că la Școala generală din satul Gălbinași (Ilfov) vom avea rara ocazie să vedem în această vacanță o mulțime de schiori zburînd prin... cosmos. Sînt aici peste 100 de perechi de schiuri și cam de două ori pe-atîția pasionați ai acestui sport pentru care, deși «copiii din Bărăgan», dovedesc reale aptitudini. În vacanța aceasta, ei au hotărît să încerce nu numai știutele și bătătoritele pîrtii de pe dealurile din împrejurimi, ci și pe acelea mai puțin cunoscute ale cosmosului. Schiurile lor sînt simple, dar cînd ai imaginație, totul e posibil. Așa că un concurs «Cine știe, răspunde» pe tema cuceririi spațiului cosmic, deosebit de atrăgător și de original (cu machete de nave și costume de cosmonauți etc. etc.) îi va plimba printre planetele sistemului nostru solar.

TOT PE DRUM, PE DRUM, PE DRUM...

«Dacă vă veți decide să scrieți despre spectacolele pe care le vor susține în această vacanță membrii formațiilor artistice pionierești din județul nostru, s-ar putea să n-aveți sorți de izbîndă», ne-a spus tovarășul Gligor Hașa, președintele Consiliului județean al Organizației pionierilor Hunedoara. De ce? Pentru că ei vor fi tot pe drum, pe drum, pe drum și acasă nicidecum. Mai precis, cei peste 100 de pionieri și școlari se vor afla mai tot timpul în «turneu de iarnă» pe itinerariul Deva—Orăștie—Petroșani—Dobra – Ilia—Sarmizegetusa—Călan și alte cîteva localități. În schimb, pe sportivi îi vom găsi foarte ușor, ei avînd «domiciliul stabil» la Lupeni. Aici, în cadrul celei de-a doua ediții a «Olimpiadei albe», după ce îi vom face pionierei Gabriela Lieb (campioană națională la schi) o fotografie în momentul în care va aprinde flacăra olimpică și va rosti jurămîntul olimpic, vom avea prilejul să asistăm la întreceri de schi, săniuțe și patinaj disputate în nocturnă pe pîrtiile special amenajate, între reprezentanții județelor: Caraș-Severin, Gorj, Mehedinți, Timiș, Dolj, Vîlcea și Hunedoara. Cît despre ceilalți copii hunedoreni. îi vom întîlni. cu siguranță fie în «orășelele» lor, fie pe cele 20 patinoare naturale încleștați în disputele concursului «Patina fermecată», fie încercînd să cîștige, pe derdelușuri, chiar și numai o parte din «Săniuța zburătoare».

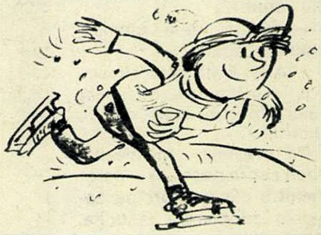

*

Nu, noi nu vom lua vacanță. Dar cînd ne gîndim ce subiecte interesante ne veți oferi voi pentru revistă, vă spunem cu toată sinceritatea că nu ne pare rău...

L. NOVAC și
C. DIACONU

Fără cuvinte...

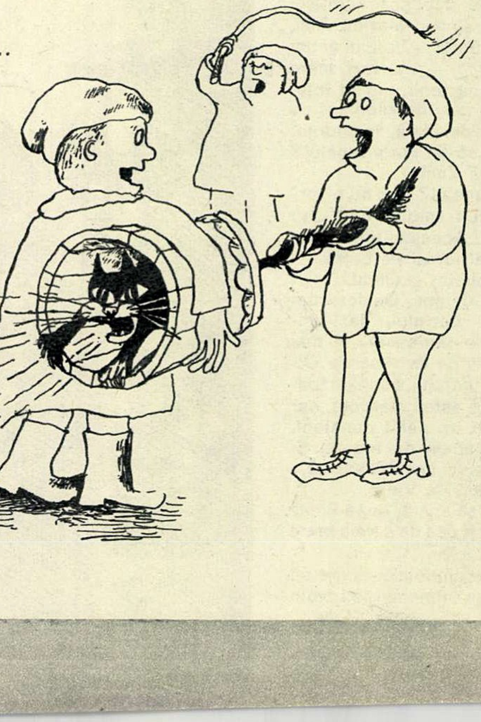

Desen: V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA

LOTRU

REPORTAJ DE AL. DINU IFRIM

(urmare din pag. 3)

Peisaj cotidian pe Lotru.

Gheorghe Voinic şi... arma sa.

reu. Cu Mircea Dicui, mecanic, cu cei din vestita brigadă a lui Farcaş, cu Gheorghe Poenaru, fecior care la 15 ani lucra pe Bistriţa. Nimeni n-a putut să-l convingă să plece acasă.

Emil şterge cu palma geamul aburit.

— Ninge, de-a binelea! spune. Zăpadă.

— Adevărată iarnă pe aici. Jos, era toamnă, cu soare cald. Nu mai avem mult... Uită-te!

Pe crestele înzăpezite, două capre negre. Au încremenit o clipă, întorcînd capetele cu coarne răsucite. Apoi, fulgere negre, s-au mistuit după stîncile singuratice.

86 DE APE DESFERECATE

Stelian Mazilu, inginer şef la barajul, situat la peste o mie douăsute de metri altitudine, aleargă încolo şi încoace, îşi bate palmele să se încălzească. Zăpada scîrţîie sub tălpile cizmelor. Cizme poartă şi o fată subţirică, cu părul strîns sub cască. E atît de tînără, încît pare mai mult o elevă de liceu. De altfel, s-a recomandat simplu, ca la şcoală:

— Lucia Bogaci, inginer hidroenergetic.

— Anul acesta aţi terminat facultatea?

— Da.

— Aţi fost repartizată pe Lotru...

— Eu am cerut.

— Dar aţi fi putut rămîne şi în Bucureşti?

— Acolo sau pe-aproape. Am absolvit cu medie mare şi aveam întîietate să-mi aleg locul. Ce puteam să aleg mai frumos şi mai măreţ...

De jur-împrejur, muntele cu întunecate păduri de brad vuieşte ca zguduit de tunete depărtate.

— Se împuşcă muntele! spune Stelian Mazilu. Aici, la suprafaţă — barajul acum se ridică — nu vezi mare lucru: oamenii sînt în interior, la zeci de kilometri de lumina de afară, în munte.

— O să fie mare tunelul? întreabă Emil.

— Tunelul? Dar nu e vorba de un singur tunel sau galerie. Aceasta, fiindcă nu e vorba numai de Lotru.

— Mai sînt şi altele...

— 86 de ape. Desferecăm bazinul Lotrului, dar umblăm pe dedesubt, şi mai departe, pe la izvoarele Oltului şi Jieţului, adunăm toate apele astea mărunte, dar care au un debit constant. Aşa-s apele de munte. Şi tuturor le deschidem cale liberă, aici, la Vidra.

— O să apară, după Bicaz şi Argeş, cea de a treia mare montană.

— Fără îndoială. Şi n-o să mire pe nimeni cînd vom vedea zburînd şi aici păsări maritime nordice, aşa cum s-a întîmplat pe Bistriţa.

— Ce lungime vor avea galeriile prin care se adună toate aceste ape?

— 142 km. Bucată cu bucată de stîncă smulsă din munte, din inima lui, de către om. Cu perforatoarele, cu explozibil.

— Adevărată bătălie. Dar.. ce se aude acum? întreabă Emil.

O bufnitură violentă răzbate înfundat.

— Artificierii, la galerie, la Haneş...

Pe aici vor trece apele.

Artificierul pregătește cartușele — dinamită.

Microbuzul a pornit din nou. Sub cauciucul roților, cioburile de gheață din băltoace se sparg ca sticla.

Coborîm o bucată de drum pe unde am venit, apoi cotim într-o lature. Muntele e tot mai amenințător. Gheorghe Voinic e la fel, numai că din lentilele alburii ale ochelarilor se răsfrînge acum o undă de ironie. Cel puțin așa i se pare lui Emil. N-are însă dreptate. Omul stă cu mîinile încleștate pe volan, drumul e greu, abia se strecoară printre șisturi ascuțite de piatră, și, arareori ne aruncă cîte o privire. A tăcut cît a tăcut,apoi, fără să se uite la noi, zice:

— Pădurea asta n-a fost atinsă de secure. Nici picior de om n-a călcat-o. Acum, cu hidrocentrala, s-au schimbat lucrurile. Douăzeci de ani i-am lăsat pe fire de apă și-n munți, dar nu-mi pare rău. Am ce să povestesc.

Emil se uită la pădurea sălbatică din jur.

— Ori fi lupi pe aici?

— Ei, jigodiile astea se aciuesc mai la vale. Cînd e vifornița, îți urlă la geam. Rîșii țîșnesc prin copaci, pîndesc să-ți sară în cap. Aici însă, în desiș, ursul împărătește. Și te pomenești cu el nas în nas. Ca Dumitru Cucu, un brigadier.

— Ce s-a întîmplat cu el?

Se ducea omul cu niște treburi sus la baraj. S-a oprit la un izvor, lîngă un copac. Și-a scos casca din cap, a pus-o lîngă el și s-a aplecat să bea. N-a tras două înghițituri și... i-a dispărut casca. Se uită în hățiș, că auzise trosnet de creangă uscată. A înlemnit: casca o bălăbănea în dinți un pui de urs!

— Nu era mare pericol...

— Dar ursulețul nu era singur. Cu el se mai afla încă unul. Și între ei, mama lor, o ursoaică cît un taur, căreia îi sticleau ochii.

— S-a repezit la om?

— Brigadierul, surprins, a dus degetele la gură și a tras o fluierătură. Ursulețul cu casca s-a speriat, a lepădat-o la pămînt și a luat-o razna, urmat de celălalt. A fugit și ursoaica. Ei, dar uite că am ajuns, minerii de aici tocmai se pregătesc să intre în schimb, artificierii la fel. Alții sînt în munte. Or să apară pe gura asta de galerie, cu trenul.

Rezemat de munte, artificierul Victor Preoteasa, un om voinic, cu fața năpădită de țepi aspri, dar luminată de o anumită bunătate, și a tras în față geanta vînătorească pe care o poartă în spate. Deschide capacul și controlează capsele.

— Cartușe ai destule? îl întreabă inginerul Anton Popescu.

— Da, e plină lădița.

Cale liberă în... munte.

Se află la picioarele lui, ticsită cu cartușe — dinamită. El și ceilalți din echipă, Vorindan, Dumitru Ștefan, sînt gata să-și îndeplinească misiunea.

LĂDIȚA CU LACĂT

Emil a tot așteptat prilejul să-l întrebe pe Gheorghe Voinic ce are în lădița din microbuz, pe care o ține încuiată cu lacătul.

— Cartușe, nu-i așa? îl iscodește Emil, care se pun în găurile făcute de mineri cu perforatoarele, în munte.

— Dar știi cum se produce explozia? îl întreabă șoferul.

— Bănuiesc. Cu vreun aparat.

— Da, intervine inginerul. Artificierii pun cartușele cu capse în cele șaptezeci-optzeci de găuri făcute în stîncă, le leagă în serie cu fire, care se adună la acest aparat de mînă. Apoi se retrag cu el cam la o jumătate de kilometru distanță. Răsucesc butonul și, curentul slobozit, trece în filamentul din capse, înroșindu-l. Are loc explozia — se disloca doi metri de munte dintr-o singură împușcătură. Stînca fărîmată e scoasă afară cu trenul și înaintarea continuă, pe alt front.

— Front?!

— Da, așa se zice, și pe drept cuvînt. E o bătălie crîncenă. Muntele opune o rezistență îndîrjită. Și are aliați pe măsură; cînd nu te aștepți, undeva în tavan o lespede, cedează, și dau năvală apele ascunse în capcane de rocă. Așa că prevedem totul, clipă cu clipă, și... de partea noastră e victoria. O dovadă: 3 000 000 metri cubi de stîncă scoasă la lumină — un munte întreg mutat dintr-un loc în altul.

Bubuiturile din adînc au încetat.

— Acum vin băieții! anunță un artificier. Și ca să se convingă, pune urechea la pămînt, pe șinele ce ies din tunel.

Gheorghe Voinic se repede la microbuz și dă lădița jos. Descuie lacătul.

— Nu văd nici un cartuș! Ce-i ăsta?! se miră Emil.

— Aparatul de proiecție, răspunde șoferul. Arma mea.

Gheorghe Voinic, șofer și operator totodată pe caravana cinematografică, cutreieră munții pînă la cele mai îndepărtate șantiere ale marii hidrocentrale ce va întruni puterea celor de la Bicaz și Argeș, luate la un loc.

Oriunde e prezent, la Haneș și la baraj, la Mănăileasa, la centrala subterană unde va avea loc miraculoasa trecere a apei în constelații de lumină și deasupra căreia, Ciungetul, cătun acum, își va așeza pe frontispiciu stemă de oraș alpin. Oriunde e prezent, vară și iarnă, pe vreme bună și pe viscol. Ostaș în epopeica bătălie a constructorilor de pe Lotru.

ION CREANGĂ

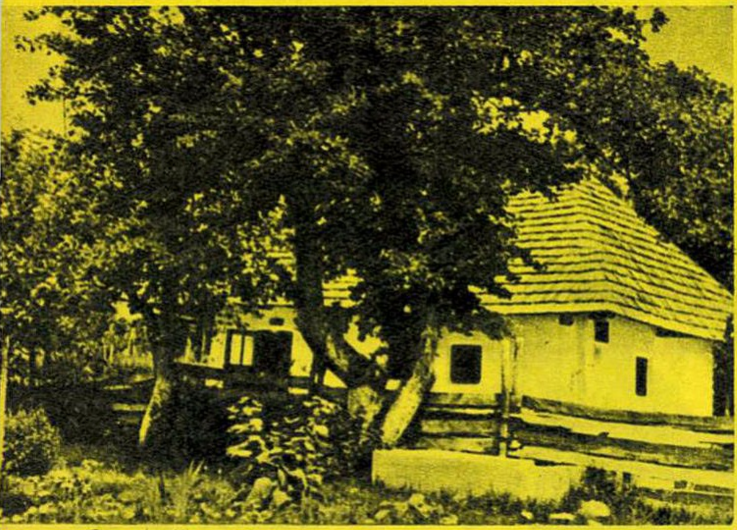

Casa din Humulești.

CREANGĂ A DAT LA LUMINĂ UN BUN SUPREM AL ACESTUI NEAM, ÎNSUȘIRILE DE DELICATEȚE, SENTIMENT ȘI UMOR. ASTFEL, PUTEM PĂSTRA VIU ÎN LITERATURA NOASTRĂ CULTĂ SUFLETUL DIN VEAC AL ACESTUI POPOR.

MIHAIL SADOVEANU

Cei optzeci de ani trecuți de la moartea lui Creangă, nu i-au îmbătrînit deloc imaginea pururi vie.

I-am recitit de curind nemuritoarele «Amintiri» și neuitatele basme, și punînd laolaltă impresiile de altădată, cînd copil eu însumi îl gustam cu nesaț — cu cele de-acum, m-a surprins aproape desăvîrșita lor asemănare. Mi s-a părut că timpul a rămas neclintit și că undeva, în sufletul meu, stăruie coardele pe care mina meșterului de odinioară umblă și acum.

Știm cu toții: copilul din noi nu moare niciodată și că el alcătuiește, de fapt, statornicia ființei noastre dincolo de schimbările vîrstei. Citim, de aceea, cu sentimentul regăsirii, paginile care ne-au încintat altădată și parcă ne întoarcem, cu înfrigurare, la ceea ce am fost cînd semănam cu autorul-erou.

De unde să vină această impresie de durabilitate a operei lui Creangă peste atîta vreme?

Unii vorbesc de un fel de romantism al copilăriei, de «poetizare» cu toată «aparența» de realism, dar interpretarea se arată de îndată falsă și nepotrivită. «Amintirile» și «basmele» sînt aproape smulse direct naturii și nici un nimb nu le învăluie. Impresia de autenticitate e perfectă și arta pe larg mînuită de Creangă și depășind cu mult stratul folcloric propriu-zis, pare ea însăși atît de firească încît ni-

1858. Ianuarie 25.

ÎNTÎMPLĂRILE CU PUPĂZA DIN TEI

Ilustrate de graficianul POMPILIU DUMITRESCU

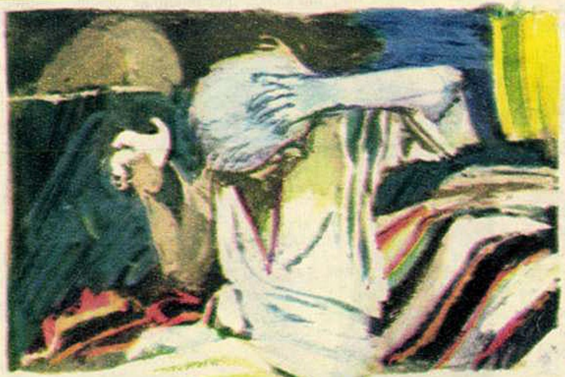

MĂ TREZEȘTE MAMA ÎNTR-O DIMINEAȚĂ DIN SOMN CU VAI-NEVOIE, ZICÎNDU-MI:
— «SCOALĂ, DUGLIȘULE, IAR VREI SĂ TE PUPE CUCUL ARMENESC ȘI SĂ TE SPURCE, CA SĂ NU-ȚI MEARGĂ BINE TOATĂ ZIUA»?

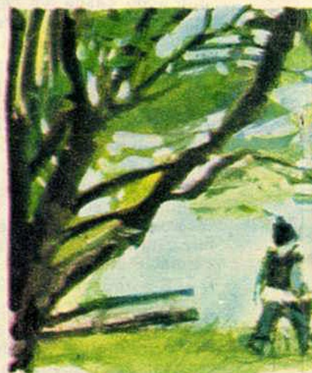

— ȘI CUM MĂ SCOL, ÎNDATĂ MĂ
CARE ÎN ȚARINĂ. ȘI PORNIND EU,
CÎNTÎND: PU-PU-PUP! PU-PU-PUP!

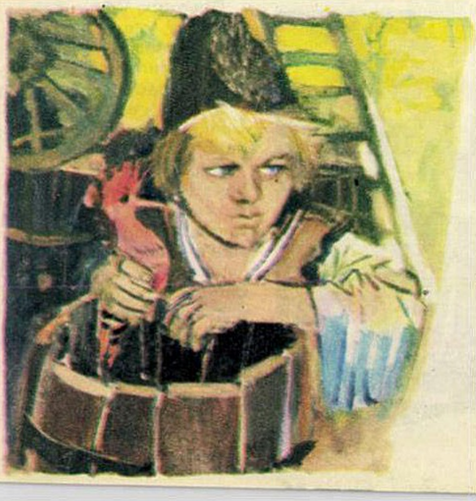

DUPĂ ASTA VIN ACASĂ, LEG PUPĂZA DE PICIOR C-O AȚĂ, Ș-O ÎNDOSESC DE MAMA VREO DOUĂ ZILE ÎN POD PRIN CELE PUTINE HÎRBUITE.

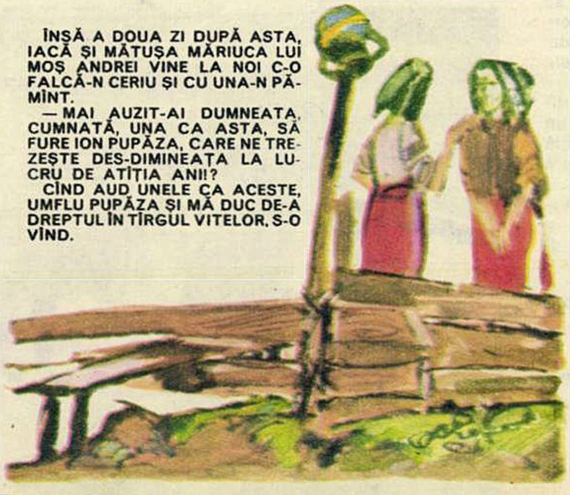

ÎNSĂ A DOUA ZI DUPĂ ASTA, IACĂ ȘI MĂTUȘA MĂRIUCA LUI MOȘ ANDREI VINE LA NOI C-O FALCĂ-N CERIU ȘI CU UNA-N PĂMÎNT.

— MAI AUZIT-AI DUMNEATA, CUMNATĂ, UNA CA ASTA, SĂ FURE ION PUPĂZA, CARE NE TREZEȘTE DES-DIMINEAȚA LA LUCRU DE ATÎȚIA ANI!?

CÎND AUD UNELE CA ACESTE, UMFLU PUPĂZA ȘI MĂ DUC DE-A DREPTUL ÎN TÎRGUL VITELOR, S-O VÎND.

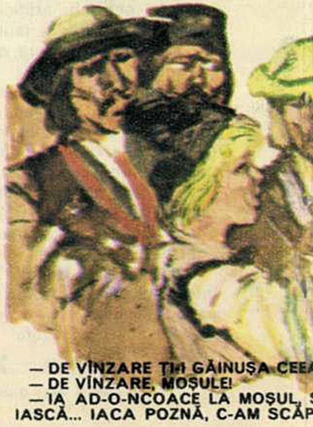

— DE VÎNZARE ȚI-I GĂINUȘA CEEA
— DE VÎNZARE, MOȘULE!
— IA AD-O-NCOACE LA MOȘUL, S
IASCĂ... IACA POZNĂ, C-AM SCĂP

pă 80 de ani:

de AL. DIMA

Membru Corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

mic artificial sau plăsmuit nu se ivește de undeva.

Impresia de durabilitate purcede din altă parte și anume tocmai din exactitatea desăvîrșită a evocării. Copilul-autor și autorul-copil se acoperă fără fisuri și ceea ce e și mai caracteristic e fuziunea aspectelor concrete și individuale cu cele generale. Ne convinge totdeauna sentimentul că marele clasic nu s-a descris numai pe sine însuși în etapa copilăriei lui, ci pe aceasta chiar ca ființă eternă și universală. Desfăcut de mediul și vremea lui, humuleșteanul rămîne copilul de totdeauna care poate trăi în orice epocă, din antichitate și pînă astăzi. Ceea ce încîntă e tocmai această universalitate în timp și spațiu, și o dată cu ea, capacitatea de a nu o seca de seva vieții, ci dimpotrivă de a umple schema eternă, cu sîngele mereu schimbat al generațiilor succesive.

Totodată, personajele povestitorului desprinse din veșnicie nu trăiesc mai puțin în contextul lor național și regional, în cadrul geografiei și în cel al obiceiurilor strămoșești, încă atît de vii pe meleagurile humuleștene, de pe la jumătatea veacului trecut. E o racordare tipică și cu totul firească între vremelnicie și eternitate, așa cum se întîmplă întotdeauna în marea artă.

Și perpetuarea prospețimii lui Creangă vine și de altundeva și anume din fermecătoarea intimitate pe care o sugerează evocările și chiar basmele sale. Copilul ne apare mai distant și diferențiat în romantism, mai idealizat și idilizat excesiv acolo. Creangă însă ni-l apropie ca pe un frate dacă sîntem de vîrsta eroilor lui, ca pe propriul nostru fiu dacă sîntem părinți. E minunat cum a izbutit acest țăran puțin școlit să împletească atîtea fire deosebite: eternitatea copilăriei cu vremelnicia ei, alături de intimitatea clipei.

Dezlegarea pare s-o dăruiască, cel puțin în parte, virtutea lui Creangă de a evoca realitatea cu mijloacele dialogului și ale unei povestiri strînse cu tot aerul ei sfătos.

Așa se explică, cel puțin în parte, de ce după opt decenii, scriitorul care în vremea lui rămăsese un dascăl necunoscut, a devenit astăzi nu numai popular, ci și universal, pătrunzînd în imperiul veșnic al artei. Acolo duce cu el, pentru totdeauna, copilăria lui, a voastră, a «cutezătorilor» de astăzi și a noastră, a celor de ieri, care trăim cu voi împlinirile vremilor de față.

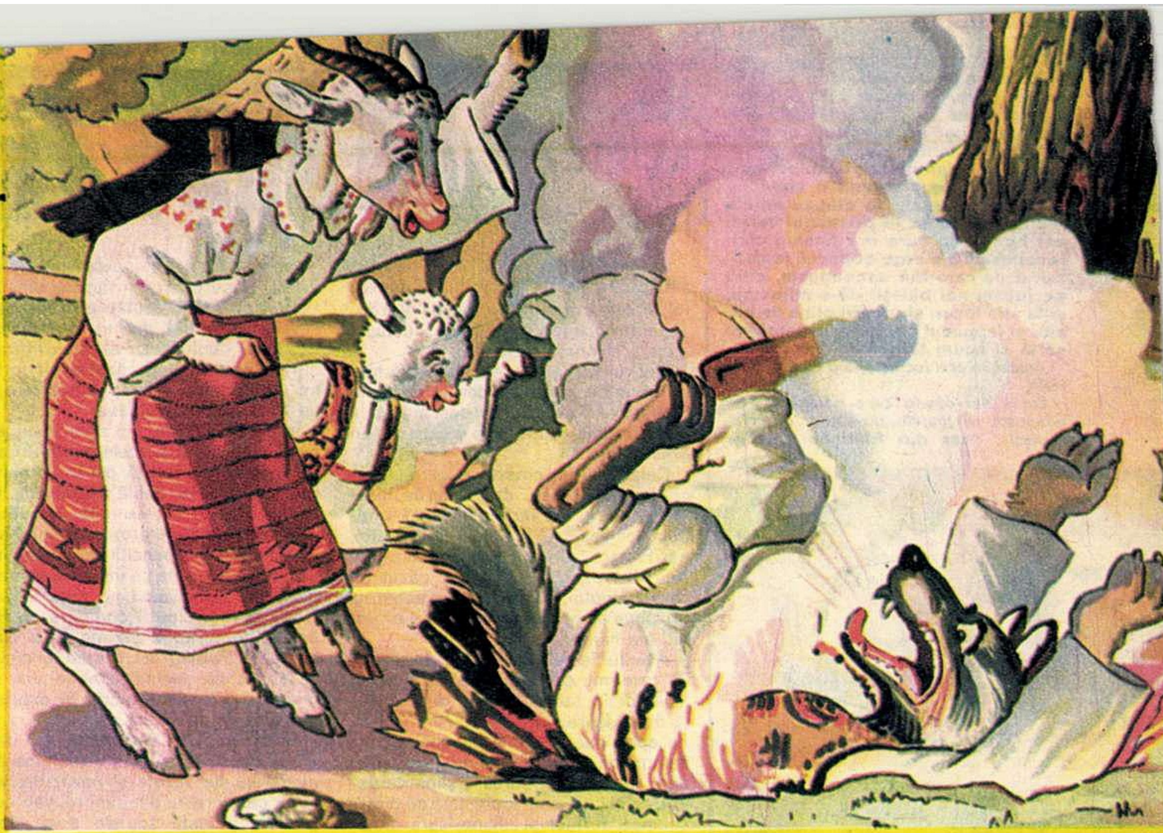

Ilustrație de **DEM. DEMETRESCU** la „CAPRA CU TREI IEZI“

TRIMITE MAMA CU DEMÎN-
NUMAI CE ȘI AUD PUPĂZA
PU-PU-PUP!

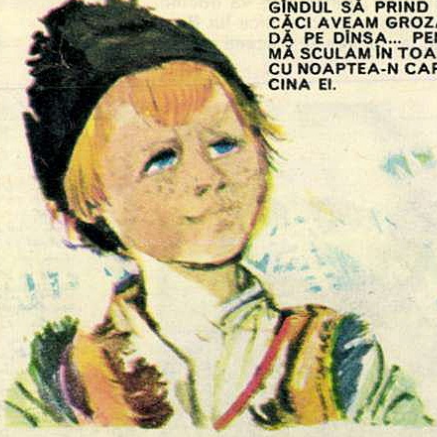

MĂ ABAT PE LA TEI, CU GÎNDUL SĂ PRIND PUPĂZA, CĂCI AVEAM GROZAVĂ CIUDĂ PE DÎNSA... PENTRU CĂ MĂ SCULAM ÎN TOATE ZILELE CU NOAPTEA-N CAP DIN PRICINA EI.

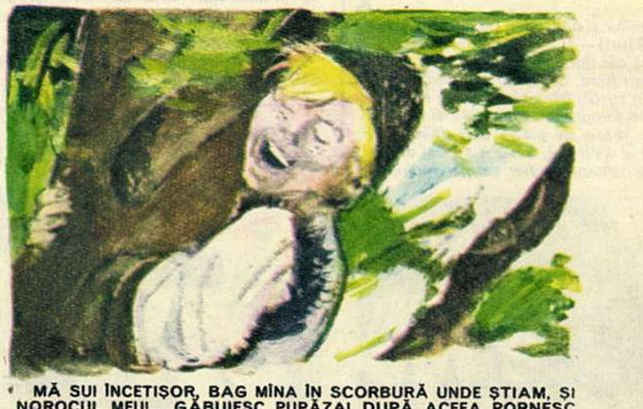

MĂ SUI ÎNCETIȘOR, BAG MÎNA ÎN SCORBURĂ UNDE ȘTIAM, ȘI NOROCUL MEU!... GĂBUIESC PUPĂZA! DUPĂ ACEEA PORNESC RĂPEDE CU DEMÎNCAREA LA LINGURARI.

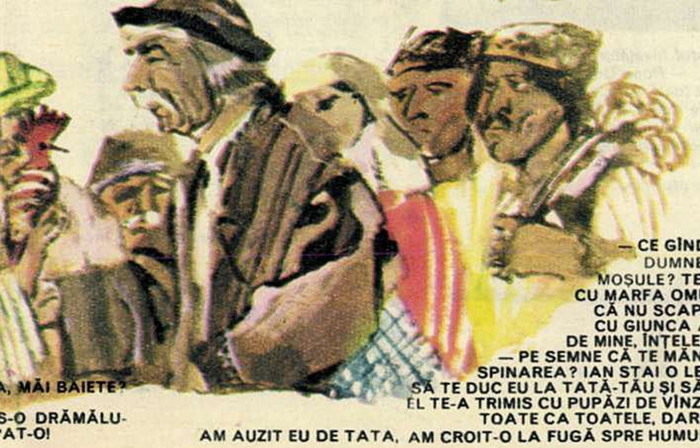

A, MĂI BAIETE?

S-O DRĂMĂLU-
AT-O!

— CE GÎNDEȘTI DUMNEATA, MOȘULE? TE JOCI CU MARFA OMULUI? CĂ NU SCAPI NICI CU GIUNCA ASTA DE MINE, ÎNȚELES-AI?

— PE SEMNE CĂ TE MĂNÎNCĂ SPINAREA? IAN STAI O LEACĂ, SĂ TE DUC EU LA TATĂ-TĂU ȘI SĂ VĂD, EL TE-A TRIMIS CU PUPĂZI DE VÎNZARE?

TOATE CA TOATELE, DAR CÎND AM AUZIT EU DE TATA, AM CROIT-O LA FUGĂ SPRE HUMULEȘTI.

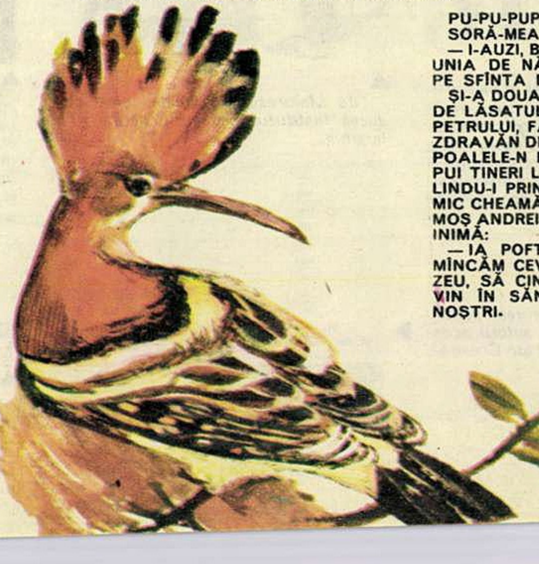

PU-PU-PUP! PU-PU-PUP! PU-PU-PUP!

SORĂ-MEA CATRINA ZICE ATUNCI:

— I-AUZI, BĂDIȚĂ! DOAMNE CUM SÎNT UNIA DE NĂPĂSTUIESC OMUL CHIAR PE SFÎNTA DREPTATE!

ȘI-A DOUA ZI, MARȚI, TAMAN ÎN ZIUA DE LĂSATUL-SĂCULUI DE POSTUL SÎN PETRULUI, FĂCÎND MAMA UN CUPTIOR ZDRAVĂN DE ALIVENCI ȘI PLĂCINTE CU POALELE-N BRÎU ȘI PÎRPĂLIND NIȘTE PUI TINERI LA FRIGARE, Ș-APOI TĂVĂLINDU-I PRIN UNT, PE LA PRÎNZUL CEL MIC CHEAMĂ PE MĂTUȘA MĂRIUCA LUI MOȘ ANDREI LA NOI ȘI-I ZICE CU DRAGĂ INIMĂ:

— IA POFTIM, SORO, MAI BINE, SĂ MÎNCĂM CEVA DIN CE A DAT DUMNEZEU, SĂ CINSTIM CÎTE UN PAHAR DE VIN ÎN SĂNĂTATEA GOSPODARILOR NOȘTRI.

Casa din Humulești, *locul copilăriei lui Ion Creangă despre care scriitorul avea să noteze mai tîrziu:* **«Nu știu alții cum sînt, dar eu, cînd mă gîndesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stîlpul hornului unde lega mama o sfară cu motocei la capăt, de crăpau mițele jucîndu-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humit, de care mă țineam cînd începusem a merge copăcel, la cuptiorul pe care mă ascundeam, cînd ne jucam noi băieții de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazuri și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie».**

Astăzi, în acel loc se află o casă memorială.

Două din casele care odinioară l-au adăpostit pe marele povestitor din Humulești: **casa din Fălticeni** — *Ulița*

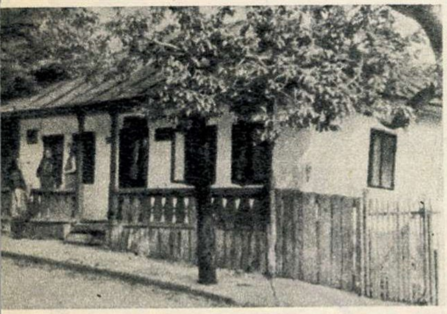

Rădășenilor și **casa din curtea bisericii, 40 de Sfinți** — *(Iași) unde a locuit Creangă după căsătorie.*

Diacon fiind, Creangă s-a mutat într-o casă din curtea Mănăstirii Golia pe care o vedeți în fotografie. «Locuința din incinta Goliei... masiv de piatră care dăinuia din secolul al XVII-lea, zăvorît cu uși de fier, gratii și obloane de fier care se închideau

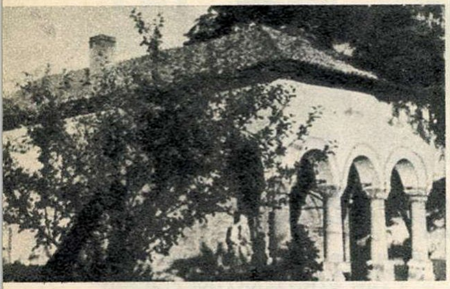

o dată cu venirea serii, strivea în singurătatea și răceala ei pe fiul țăranului de la Humulești» scrie în «Studii și documente» Gheorghe Ungureanu. Casa de la Golia se leagă de perioada în care Creangă a intrat în conflict cu autoritățile bisericești și care s-a încheiat cu lepădarea hainelor preoțești.

ÎN LUMEA LUI HARAP ALB

«Amu cică era odată într-o țară un crai care avea trei feciori. Și împăratul, fratele craiului, se numea Verde-împărat; și împăratul Verde nu avea feciori, ci numai fete...»

Motivul lesne de regăsit în basmul de pe orice meridian devine în cazul lui *Harap-Alb* un «Sesam deschide-te!» către o lume fantastică, creată de un artist genial.

Chipul senin, cinstea și curajul, încrederea în oameni, dragostea de dreptate și adevăr ne îndreptățesc să-l numim, pe feciorul cel mic al craiului, Făt-Frumos. Creangă i-a zis însă Harap-Alb, pentru că odată căzut în robia Spînului, el devine sluga acestuia ori sluga domnească, în basmul oriental, era harap.

Aventurile lui Harap Alb, care mai de care mai primejdioasă, se succed amețitor în tablouri pline de culoare și de mișcare. In acest tărîm fantast, nu apar însă animale fabuloase, nici balauri, ba nici chiar lei ori pardoși, ci doar urși, cu vigoarea urșilor carpatini, cerbi cu pielea încrustată de pietre scumpe, furnici și albine, care smulgîndu-și aripa o încredințează drept talisman celui care cîndva le-a făcut bine, — deci animale care populează poveștile populare românești. Domină însă calul înaripat, întruparea miraculoasă a basmului universal, pe care I. Creangă îl investește cu puterea de a-l face pe stăpînul său să cuprindă cosmosul, îndrăznețul vis de totdeauna al omului.

«Ei, stăpîne, cum ți se pare? Gîndit-ai vreodată că ai să ajungi soarele cu picioarele, luna cu mîna și prin nori să cauți cununa»? — îl întreabă el pe Harap-Alb, după ce îl desprinsese de trei ori de pămînt, purtîndu-l spre astre.

Harap-Alb nu are puteri supranaturale. El se poartă și rămîne om, înzestrat cu multe calități, e drept, perseverent și viteaz, dar mai mult flăcău al satului decît fecior de crai. Întrucît întruchipează binele căzut pradă forțelor întunericului, Harap-Alb este ajutat de forțe miraculoase.

În ajutorul lui nu vin doar insectele și animalele, dar și acele făpturi bizare care se solidarizează pentru triumful dreptății: Gerilă, Setilă, Flămînzilă, Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă, individualizate prin portrete grotești demne așa cum s-a spus de penelul unui Brueghel și care ne prezintă pe un mare scriitor, demn de apropierea pe care o face Iorga, atunci cînd îl compară cu Rabelais, nemuritorul părinte al lui Gargantua și Pantagruel. Chipul de ciclop al lui Ochilă semnifică agerimea, iar monologul lui este lucrat în maniera monologurilor rostite de bufoni, «nebunii» literaturii Renașterii: «... deasupra capului meu văd o mulțime nenumărată de văzute și nevăzute; văd iarba cum crește din pămînt, văd cum se rostogolește soarele după deal, luna și stelele cufundate în mare; copacii cu vîrful în jos, vitele cu picioarele în sus și oamenii umblînd cu capul între umere; văd în sfîrșit, ceea ce n-ași mai dori să vadă nimene, pentru a-și osteni vederea; văd niște guri căscate uitîndu-se la mine și nu-mi pot da seamă de ce vă mirați așa, mirav-ați de... frumusețe-vă!»

Cei cinci stranii prieteni sînt deopotrivă personaje comice și, în același timp, forțe supranaturale menite să înlăture piedicile pe care Harap-Alb cu puteri mărginite nu le putea trece.

Datorită lor, Harap Alb va dobîndi pe frumoasa vrăjitoare, fiica lui Roșu împărat, iar iubirea va fi aceea care va înfrînge trufia fetei.

Lumea lui «Harap-Alb» este de fapt universul basmului lui Creangă, același în esență în «Capra cu trei iezi», în «Punguța cu doi bani», în «Fata babei și fata moșneagului», în «Povestea porcului», în «Dănilă Prepeleac» ori în «Ivan Turbincă».

Acest univers de natură folclorică nu ne dezvăluie însă strădania unui culegător de folclor, ci pe scriitorul genial, stăpîn pe stilul oral, și a cărui operă întruchipează însuși spiritul popular. Aci, în umanismul popular și în umorul viguros și suculent stă marele talent al lui Ion Creangă.

Ne-am oprit la Harap-Alb pentru că, prin farmecul lui, acest basm este menit să ne rețină atenția la orice vîrstă. Și cum am putea oare rămîne indiferenți la caracterizarea vestitului Ochilă «frate cu Orbilă, văr primar cu Chiorilă, nepot de soră lui Pîndilă, din sat de la Chitilă, peste drum de Nemerilă ori din tîrg de la Să-l-cați, megieș cu Căutați și de urmă nu-i mai dați»? La vîrsta lecturilor de mai tîrziu ciudatul și hilarul cuplu Don-Quijote — Sancho Panza ne va aduce în minte fantastul cortegiu care își face apariția triumfală la palatul lui Roșu Împărat: «Și cum ajung, o dată intră buluc în ogradă, tușesc Harap-Alb și ceilalți în urmă, care mai de care mai chipos și mai îmbrăcat, de se tîrîiau ațele și curgeau oghelele după dînșii, parcă era oastea lui Papuc-Hogea-Hogegarul».

Așa arată tinerețea fără bătrînețe și viața fără de moarte a basmului marelui humuleștean.

DOMNICA FILIMON

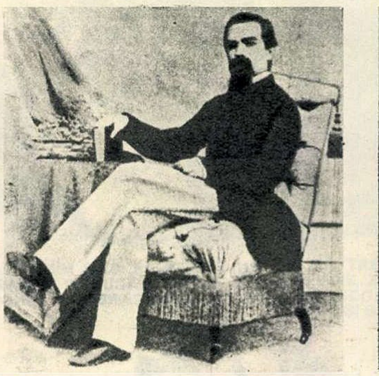

▲

Titu ***Maiorescu*** *în vremea cînd* ***conducea Institutul pedagogic de la «Trei Ierarhi».***

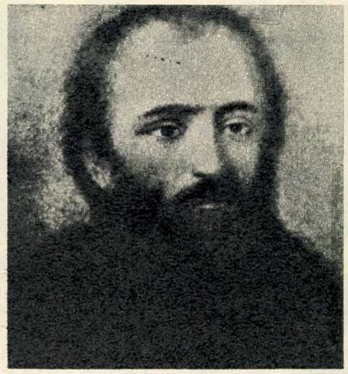

▲ *Luminatul învățător, părintele Isaia Teodorescu, — **Popa Duhu, căruia Creangă i-a păstrat toată viața, vie amintire. Despre** el, **va scrie mai tîrziu în «Amintiri». «Bun** mai **era și părintele Duhu, cînd se afla** în **toane bune, Dumnezeu să-l ierte! Pus-a** el, **băieții în rînduială, cum nu mai văzusem pînă atunci».***

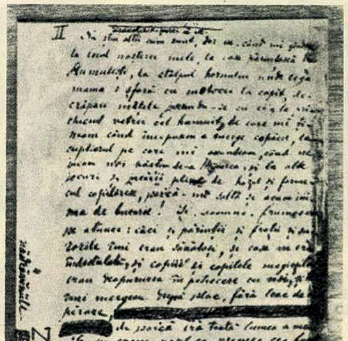

▲

Amintiri din copilărie: *foaie de manuscris.*

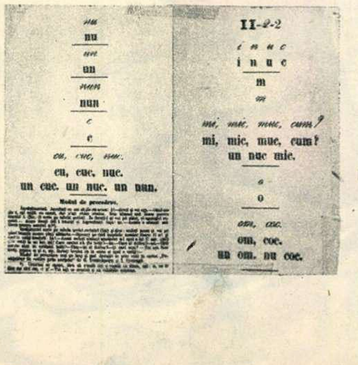

nu
un
nun
c
eu, cuc, nuc.
un cuc. un nuc. un nun.

II-2-2
i n u c
m
mi, mic, muc, cum?
un nuc mic.
o
om, coc.
un om. nu coc.

Pagini din «Scrierea și Cetirea» pentru elevii clasei I. Unul dintre autorii acestui manual a fost învățătorul Ion Creangă. ▶

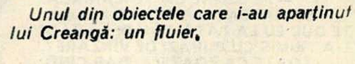

▲

Unul din obiectele care i-au aparținut lui ***Creangă: un fluier.***

«Ograda era plină de buruieni și umbrită din două părți de doi copaci rămuroși. În stînga, în fund, îndărătul altor nuci, un acoperiș de tablă vestea o căsuță și mai joasă, semn că aluneca și mai jos de

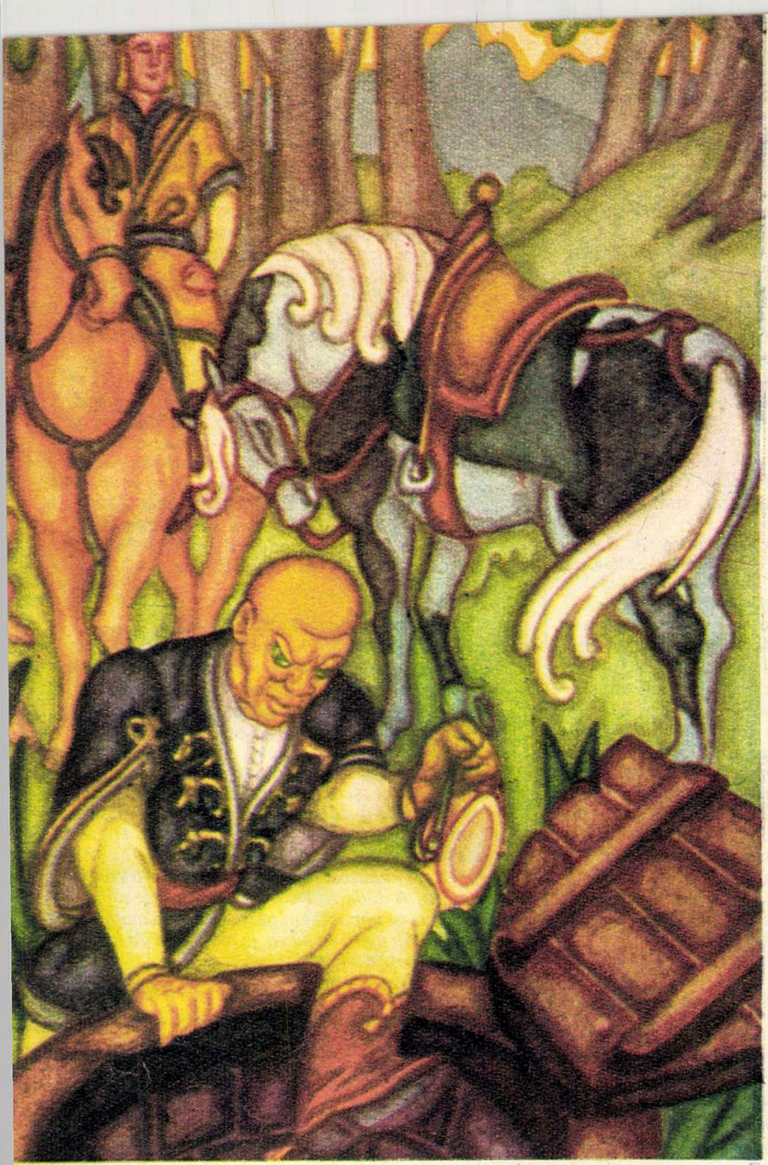

Ilustrație de **KIRIACOV** la „HARAP-ALB”

MICRO DOCUMENTAR

CREANGĂ
ȘCOLAR
CREANGĂ
ÎNVĂȚĂTOR

• «Ș-apoi să fi văzut pe neobositul părinte care umbla prin sat din casă în casă, împreună cu bădița Vasile al Ilioaiei, dascălul bisericii, un holtei zdravăn, frumos și voinic, și sfătuia pe oameni să-și deie copiii la învățătură. Și unde nu s-au adunat o mulțime de băieți și fete la școală între care eram și eu, un băiet prizărit, rușinos și fricos și de umbra mea».Așa își amintește Ion Creangă despre școala din Humulești, unde a început el a deprinde buchiile.

• Dar școala care dădea atestate de terminarea a patru ani de învățătură, se afla la Broșteni. Bunicul, David Creangă, și-a dus nepotul acolo, încredințîndu-l învățătorului cu faimă, Neculai Nanu.

• După cîteva luni de școală la Broșteni, în primăvara anului 1849, băiatul se îmbolnăvise de rîie și este trimis acasă, eveniment despre care Creangă avea să spună mai tîrziu: «ori s-a prins cartea de mine, ori nu, dar rîia căprească știu că s-a prins».

• Înființîndu-se școala, zisă domnească din Tîrgu Neamț, îl aflăm înscris, printre alți elevi și pe Ion Creangă. La această școala i-a fost profesor părintele Isaia Teodorescu, căruia i se spunea «Popa Duhu», pentru vorbele cu duh pe care le rostea el fără sfială pe seama chiar a celor mai strălucite fețe. Acest învățător plin de istețime și-a dăruit întreaga viață școlii și răspîndirii învățăturii. «Mare de inimă, iar de gură și mai mare, duh neastîmpărat și cutezător, spune despre el Creangă».

• La 27 noiembrie 1854, în catalogul de la școala catihetică din Fălticeni se afla și numele lui Creangă.

• Documentele rămase de la școala catihetică ne arată că orele de clasă durau în fiecare dimineață de la 8,30—11 și în fiecare după-amiază de la 2—4, în afară de joi cînd era liber.

• Clasat printre primii zece elevi bine pregătiți la școala din Fălticeni, Creangă este ales să urmeze seminarul de la Iași. Faptele se întîmplau la 29 august 1855.

• La cursurile și examenele Seminarului, Creangă a fost notat tot timpul cu: «bun», «foarte bun» și «eminent».

Creangă a rămas la Seminar pînă în septembrie 1858, cînd i se dă adeverință de absolvire.

• La 27 de ani, îl găsim pe Creangă înscris la Institutul pedagogic de la «Trei ierarhi», condus de Titu Maiorescu.

• A absolvit institutul la 10 iunie 1865 și a fost clasificat primul.

• Creangă a fost învățător la Iași, întîi la școala primară de la «Trei ierarhi» și apoi la aceea de la «Sărărie». Toate documentele vremii ni-l arată ca fiind un institutor plin de dragoste pentru copii, cu o mare pricepere pedagogică. El a fost autor de manuale școlare.

• «Cînd Creangă preda o lecție, era în clasă o liniște și o disciplină deplină. Copiii erau atît de atenți, încît îi urmăreau mișcările buzelor ».

Acestea sînt impresii rămase de la cei care au asistat la lecțiile ilustrului învățător.

• Creangă iubea foarte mult cărțile și le păstra cu grijă în lăzi și pe polițe. Îi plăcea să strîngă tot ce se tipărea pe vremea aceea. Toate cărțile lui Creangă erau legate și aveau inițialele lui săpate în cotoare. Din păcate, cea mai mare parte a cărților sale personale, precum și a manuscriselor s-au pierdut după moartea sa. O bună parte dintre ele au fost mai tîrziu recuperate.

muchea Țicăului. Căsuța avea două odăițe despărțite printr-o săliță...». Așa descrie bojdeuca lui Creangă, George Călinescu, în monografia sa dedicată marelui povestitor. Și tot Călinescu povestește că atunci cînd Eminescu a vizitat pentru prima oară bojdeuca, Creangă l-a dus pe liric sus, pe dindosul casei, arătîndu-i priveliștea Iașilor și ospătîndu-l cu mîncări țărănești.

În imagine se află prima ediție, a «Amintirilor din copilărie», apărută la Iași în 1892, cu 8 ilustrații de Teodor Buicliu.

Eminescu a fost acela care l-a dus pe Creangă în cercul «Junimii» unde acesta a citit «Soacra cu trei nurori»,care la 1 octombrie 1875, a apărut în cunoscuta publicație junimistă «Convorbiri literare».

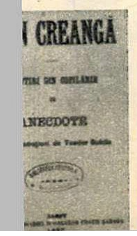

N CREANGĂ

ANECDOTE

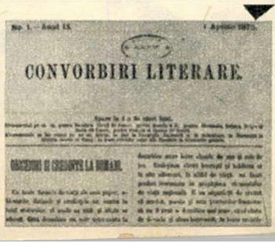

CONVORBIRI LITERARE

SECVENTE DIN FILMUL «AMINTIRI DIN COPILĂRIE», REALIZAT DE ELISABETA BOSTAN DUPĂ OPERA CU ACELAȘI NUME A LUI ION CREANGĂ.

HARALAMB ZINCĂ

DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ

ROMAN FOILETON

XVII - MOARTEA M-A BĂTUT PE UMĂR

Dragi cutezători, deoarece spațiul îmi este totuși limitat, v-aș ruga să mă iertați pentru faptul că nu o să vă povestesc cum s-a desfășurat călătoria mea de documentare. În schimb, o să vă pun la îndemînă cîteva fișe întocmite de mine — rod al investigațiilor întreprinse.

Fișa nr. 1

Traian Mateș. 34 de ani. Tractorist. Înalt, deșirat. Ochi verzi. Pe cap un basc decolorat pe care, în timp ce vorbește, și-l împinge cînd pe ochi, cînd pe ceafă, ca pe o căciulă. Cu chef de vorbă.

«Aveam pe atunci 15 ani, își amintește T.M., și ieșeam cu cele două capre la păscut. Una era a noastră, cealaltă a vecinului. Nu-mi era frică de război. Hitleriștii treceau pe lîngă mine în sus și în jos. Mă uitam după ei, dar eram cu ochii în patru la capre. Bătrînii ziceau că se apropie ceasul eliberării. Noaptea, tunurile se auzeau mai bine. Ziua, mai treceau avioane de-ale noastre. Într-o zi, mai spre dimineață, fiind cu caprele la păscut, am văzut

două avioane — erau de-ale noastre. Zburau nestingherite spre Turda. După vreo oră, le-am auzit din nou. Uitasem de ele. Se întorceau spre cășile lor. Deodată, am auzit o bubuitură. Nu știu prea bine ce s-a întîmplat acolo sus, în ceruri... Deodată, am văzut cum din coada unuia țîșnește o dîră neagră de fum. M-am speriat rău de tot căci avionul începuse să coboare și să vină parcă spre mine. Am rupt-o la fugă. N-am văzut cînd avionul a căzut, căci m-am ascuns într-o groapă...»

Fișa nr. 2

Gheorghe Bordea. 53 de ani. Cooperator. O față aspră, ovală, brăzdată de cute adînci. Ochii înfundați în adîncul găvanelor. Vorbește rar, stins, de parcă ar fi suferit de plămîni:

«Era într-o zi de toamnă, povestește Gh. B. Îmi aduc bine aminte, pentru că porumbul stătea pe cîmp neculeș din pricina războiului. Și era un porumb frumos, că ți se rupea inima cînd îl vedeai cum se prăpădește (...). Așa că în ziua aceea eram pe cîmp, camuflat în lanul de porumb. La vreo patru sute de metri de mine, nemții săpau tranșee. Se pregăteau să reziste, să respingă atacurile armatelor noastre (...). Da, am văzut cele două avioane românești. Le-am văzut și cînd s-au dus încolo, către Cluj, și cînd s-au înapoiat... Pot să jur că nu s-a tras asupra lor... Nemții săpau la tranșee, s-au camuflat, doar atît. Eu n-am auzit bubuitura. Poate că a fost... De ce să mint? Dacă n-am auzit-o, n-am auzit-o! Am văzut însă cum unul din avioane a luat foc. Am auzit apoi că aviatorul român a izbutit să se salveze. Cum, nu știu... S-a salvat, dar a căzut în mîna dușmanului... Eu nu l-am văzut. Lumea spunea că l-ar fi dus în comună, unde se afla un comandant german».

Fișa nr. 3

Ion Ion, 75 de ani. Suferind. Abia se ține pe picioare.

Complet încărunțit. Vorbește rar, de parcă ar căuta cuvintele prin cine știe ce ascunzători. Totuși, are o minte lucidă, o memorie de invidiat.

«Eu l-am văzut pe român, căci mă găseam și eu la cîmp, își amintește Ion Ion, dar mai aproape de locul unde a căzut avionul (...). L-am văzut pe român, mai întîi cam la vreo 20 de metri de flăcări. Cum a ajuns acolo, nu știu... Sărise singur, îl azvîrlise blestemăția aia de flăcări, uile, nu știu. Zăcea aviatorul la pămînt, cu nasul în țărînă, nemișcat, de ziceai că-i mort. Da' nu era. «Să mă duc la dînsul», am gîndit. Nemții însă mi-au luat-o înainte. S-au repezit și l-au cărat cît mai departe de flăcări. Abia atunci am văzut că omu' trăia. Fața-i era plină de sînge, hainele, sau ce-o fi fost pe dînsu', fumegau... L-au urcat într-o mașină și l-au dus la comandament (...). «Cu avionul ce a mai fost?» «Păi, a explodat... a ars... Mamă, mamă, ce mai ardea!»

Fișa nr. 4

Ileana Bălan. 58 de ani. Văduvă. Inaltă, uscățivă. Își face mereu semnul crucii. E bănuitoare. Nu numai cu mine, ci cu toți cei din jur. Nu-i place să povestească, să-și amintească:

«Casa mea — pe atunci, parcă o blăstămase dumnezeu ... era peste drum de casa lui don primar, unde ghermanu' își rînduise comandamentu. De la fereastra casei, vedeam tot ce se pătrăcea păstă drum... și bune, și rele. Tătu vedeam (...). Am văzut, maică, cînd l-o coborît pe aviator din mașină. Doamne, în ce hal era! Plin de sînge... cu straiele rupte... Îl duceau să-i pună întrebări. Cine nu răspundea era împușcat. Se vede treaba că n-o vrut să răspundă. A doua zi, l-au scos cu alți doi militari români și i-or împușcat în păduricea de la marginea comunei. Ați meri' pe acolo, la mormînt? Al lor e... I-or îngropat la un loc...

Fișa nr. 5

Ștefan Cercelan — 62 de ani. Înalt, vînos, cu o

DRAGI MINITEHNICIENI, pregătiți-vă de oaspeți !

Concursul Minitehnicus, ediția 1970, se anunță plin de surprize. Iată că la cea de a treia ediție a sa, Minitehnicus primește oaspeți de peste hotare.

LA EXPOZIȚIA PE ȚARĂ MINITEHNICUS '70 VOR PARTICIPA COPII DIN PESTE 30 DE ȚĂRI.

Vom reveni cu amănunte în numerele viitoare.

CLUBUL MINITEHNICUS COMUNICĂ:

PREMIILE

LA CEA DE A III-A EDIȚIE A CONCURSULUI MINITEHNICUS

PREMIUL CEL MARE INDIVIDUAL (un singur premiu, indiferent de secție) — *UN TELEVIZOR PORTABIL.*

PREMIUL CEL MARE COLECTIV (un singur premiu, indiferent de secție) — *CÎTE UN APARAT DE RADIO CU TRANZISTOARE «ALBATROS» fiecărui membru al colectivului* (total 6 aparate).

PREMII INDIVIDUALE (pentru fiecare secție în parte)

PREMIUL I — *CÎTE UN MAGNETOFON* (total 3 magnetofoane).

PREMIUL II — *CÎTE UN APARAT DE RADIO CU TRANZISTOARE «MAMAIA»* (total 3 aparate).

PREMIUL III — *CÎTE O BICICLETĂ «TOHAN»* (total 3 biciclete).

5 PREMII DE ORIGINALITATE (indiferent de secție) — *CÎTE UN CEAS DE MÎNĂ.*

5 PREMII SPECIALE (indiferent de secție) — *CÎTE O TRUSĂ STILOU* — CREION «KAWECO».

5 MENȚIUNI (indiferent de secție) — *CÎTE UN APARAT FOTO «CERTINA».*

PREMII COLECTIVE (pentru fiecare secție în parte, fiecărui membru al colectivului)

PREMIUL I — *CÎTE O BICICLETĂ «TOHAN»* (total 18 biciclete).

PREMIUL II — *CÎTE UN CEAS DE MÎNĂ «POBEDA»* (total 18 ceasuri).

PREMIUL III — *CÎTE O TRUSĂ STILOU*-CREION «KAWECO» (total 18 truse).

5 PREMII DE ORIGINALITATE (indiferent de secție) — *CÎTE UN APARAT FOTO «CERTINA»* (total 30 de aparate).

5 PREMII SPECIALE (indiferent de secție) — *CÎTE UN STILOU «KAWECO»* (total 30 de stilouri)

5 MENTIUNI (indiferent de secție) — *CÎTE UN SERVICIU DE BIROU «FLORA»* (total 30 de servicii).

PREMII OFERITE DE «RACHETA CUTEZĂTORILOR»

I. PENTRU CONSTRUCȚIILE SPECIALE ANUNȚA-

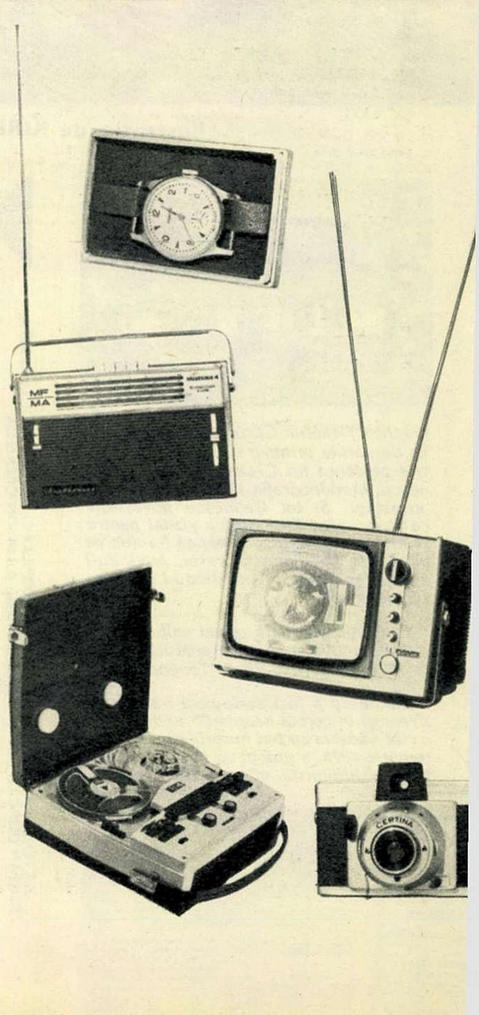

• DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ •

mustață bogată, pe care o răsucește în sus, cu răbdare, ca pe vremea împăratului Franț Josef... Vorbește mult, cu plăcere. Uită de unde a început. Fire veselă, de om care se ține de pozne.

«Și uite așa, dom'le dragă, am ajuns și gropar, îmi relatează el printre altele. Fără voia mea, dom'le... Și ghinionu a căzut nu numai pe capu'meu, ci și pe al lui Mitru Brădean — săracu'! O murit acum trei ani. O fost om cumsecade. Mă știam cu dînsul (...). Pe mine și pe Mitru ne-or luat nemții din drum și ne-or dus să săpăm groapa celor trei români împușcați... Baba Palaghia era și ea acolo, Biata de ea! N-a apucat să aprindă luminările și-or împușcat-o în cap (...). Ne-or pus să săpăm... Chiar acolo în poiană am săpat groapa... Eu cu Mitru i-am coborît în groapă și am aruncat pămînt peste ei(...). Da, unul era aviator. De unde știu? După uniformă. N-au avut acte. Nemții le-or luat. Că noi am vrut să le scriem numele pe cruce, da nu ne-or lăsat... După asta, i-am spus lui Mitru că ar fi bine să fugim ca să nu ne pușțe și pe noi».

Desigur, n-am dat spre publicare toate fișele rezultate din această călătorie de documentare. Aș dori însă să arăt că Ștefan Cercelan — «groparul» — a vrut să mă conducă la mormîntul celor trei prizonieri români, împușcați de inamic într-o zi de toamnă, pe pămîntul mănos al Transilvaniei. L-am refuzat.

În aceeași zi, după-amiază, la ceasul cînd soarele prinse să asfințească, am pornit-o agale spre păduricea din vecinătatea comunei. Am zărit mai întîi poiana, apoi o cruce ca două brațe care parcă mă așteptau, pe urmă mormîntul. M-am apropiat și teama că mormîntul ar putea fi neîngrijit mi s-a risipit. Se vedea că oamenii locului luaseră obiceiul să treacă pe aici și să presare flori. Le-am presărat și eu pe ale mele. Nu știu cît timp am stat așa, în nemișcare. Peste pădurice pogorau umbrele înserării. Mă pregăteam să fac cale întoarsă, cînd am auzit pași apropiindu-se. Am tresărit. M-am uitat

• DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ •

peste umăr Am văzut un bărbat de vreo patruzeci și cinci de ani, venind spre mine. Ținea în mînă un buchet de flori. În clipa aceea, mi-a părut bine că cineva spărgea cu prezența sa liniștea ce se lăsase. Necunoscutul, îmbrăcat destul de simplu, s-a apropiat sfios ca și cînd ar fi vrut să-și ceară scuze pentru faptul că mă tulbura. S-a aplecat și a pus buchetul pe mormînt, lîngă rădăcina crucii. Apoi, închizînd ochii, a păstrat un minut reculegere. În aceste clipe, i-am cercetat fața măslinie, bărbia energică, gura îndărătnică. A simțit că-l cercetez: a deschis ochii și s-a răsucit brusc spre mine. Am încremenit, căci în mînă ținea un revolver cu țeava îndreptată spre pieptul meu. Pe fața-i pînă atunci sfioasă, răsărise expresia unei bucurii răutăcioase.

— Ce-i asta, domnule? am murmurat eu.

— V-am atras atenția să nu vă apucați să dezgropați morții, a șuierat el printre dinți. Nu m-ați ascultat. Acum, a sunat ceasul.

A rînjit. S-a jucat cu revolverul, apoi l-a îndreptat din nou spre mine. Ciudat! Încremenisem, dar frică nu-mi era.

— N-o fac cu plăcere, a ținut «omul invizibil» să-mi mărturisească, dar trebuie. Am conștiința împăcată. V-am avertizat. Nu m-ați ascultat...

L-am văzut ridicînd cu încetineală brațul stîng și a închis un ochi... Deodată, a răsunat o împușcătură. Flacăra armei n-am văzut-o în față, ci undeva în stînga. Spre uluirea mea, arma din mîna «omului invizibil» a căzut așa cum cade un măr dintr-un pom. A mai răsunat o împușcătură. Omul a dat să fugă, dar șchiopăta. Nu mai înțelegeam nimic... În clipa următoare, am zărit ieșind din pădurice trei bărbați... civili tustrei... Unul din ei cu arma în mînă venea spre mine, ceilalți doi s-au repezit la «omul invizibil». N-am fost în stare să clintesc. Doar cînd cel cu arma în mînă a ajuns la cîțiva metri de mine, am scos un strigăt de bucurie:

— Lucian! Căpitanul Lucian!

(Va urma)

TE ÎN «RACHETA CUTEZĂTORILOR» NR. 3

INDIVIDUAL: *UN CEAS DE MÎNĂ MARCA «DOXA»*

COLECTIV: *CÎTE O TRUSĂ STILOU-CREION «KAWECO»* (total 6 truse).

Aceste premii vor fi atribuite suplimentar, în afara premiului normal obținut de concurenți.

II. PENTRU CATEGORIA SPECIALĂ — MEMBRII CLUBULUI MINITEHNICUS CARE AU ABSOLVIT CLASA A VIII-A

PREMII INDIVIDUALE
(indiferent de secție)

PREMIUL I — *UN MAGNETOFON*
PREMIUL II — *UN APARAT DE RADIO CU TRANZISTOARE «MAMAIA»*
PREMIUL III — *O BICICLETĂ «TOHAN»*

PREMII COLECTIVE
(indiferent de secție, fiecărui membru al colectivului în parte)

PREMIUL I — *CÎTE O BICICLETĂ «TOHAN»* (total 6 biciclete).
PREMIUL II — *CÎTE UN CEAS DE MÎNĂ «POBEDA»* (total 6 ceasuri).
PREMIUL III — *CÎTE O TRUSĂ STILOU-CREION «KAWECO»* (total 6 truse).

(NOTĂ: *COLECTIVUL SE LIMITEAZĂ LA MAXIMUM 6 CONCURENȚI).*

ÎN TOTAL, VOR PRIMI DIVERSE PREMII ȘI MENȚIUNI UN NUMĂR DE 203 CONCURENȚI.

ACEȘTIA DEVIN AUTOMAT MEMBRI AI CLUBULUI MINITEHNICUS ȘI VOR PRIMI CARNETUL DE MEMBRU, INSIGNA ȘI ECUSONUL DE AUR. (Celor care dețin calitatea de membru li se va mai aplica pe carnet o viză specială de participare pentru ediția 1970). ATÎT PREMIAȚII INDIVIDUALI, CÎT ȘI COLECTIVELE VOR PRIMI «FANIONUL MINITEHNICUS».

TOTODATĂ, PREMIAȚII VOR MERGE ÎN TABĂRA SPECIALĂ MINITEHNICUS, UNDE VA AVEA LOC CEA DE A DOUA SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ A CLUBULUI.

NU UITAȚI, MINITEHNICIENI!

LA CEREREA JURIULUI, ORICE REALIZATOR AL UNEI CONSTRUCȚII CARE SUSCITĂ INTERES VA PUTEA FI CHEMAT SPRE A-ȘI SUSȚINE LUCRAREA. PRIN URMARE, PREGĂTIȚI-VĂ DIN TIMP, TEORETIC ȘI PRACTIC ÎN VEDEREA UNEI ASEMENEA EVENTUALITĂȚI.

IMPORTANT!

CEI CARE NU AU TRIMIS PÎNĂ ACUM BREVETELE, O MAI POT FACE FOLOSIND **Brevetul de tip special** APĂRUT ÎN «RACHETA CUTEZĂTORILOR» NR. 5 (decembrie), CARE POATE FI DEPUS LA CONSILIILE JUDEȚENE ALE ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR PÎNĂ LA 30 DECEMBRIE 1969 (data poștei). ÎN LEGĂTURĂ CU ACEASTA, RUGĂM CONSILIILE JUDEȚENE SĂ TRIMITĂ REVISTEI O INFORMARE SUPLIMENTARĂ PRIVIND NUMĂRUL DE BREVETE SPECIALE PRIMITE, PÎNĂ LA 10 IANUARIE 1970 (data poștei) SPRE A PUTEA PUBLICA CIFRELE REALE DE BREVETE SOSITE ÎN FIECARE JUDEȚ.

Senzația concursului!

Concursul Minitehnicus, ediția 1970, oferă concurenților posibilitatea de a participa cu lucrările lor la

TÎRGUL INTERNAȚIONAL PENTRU INVENȚII APARȚININD ELEVILOR

care se va desfășura în JAPONIA începînd din luna octombrie 1970 pînă în luna martie 1971, cu participarea elevilor din 50 de țări. Tîrgul va fi urmat de o expoziție în circuit cuprinzînd, în afară de Tokio, orașele Nogoy, Osaka, Fukuoka și alte localități importante din Japonia.

Tîrgul este patronat de Agenția de informații KYODO și Asociația pentru invenții din Japonia.

PRIN URMARE...

Lucrările care vor fi considerate invenții în cadrul concursului MINITEHNICUS 1970 au toate șansele de a participa la Tîrgul internațional de invenții pentru elevi.

CONDIȚII DE PARTICIPARE:

1. Poate participa orice elev din clasele V-XII individual sau în colectiv.

2. Temele invențiilor sînt la libera alegere.

3. Lucrările vor trebui să fie absolut originale. Ele vor fi selecționate în baza avizului Oficiului de brevete și invenții.

4. Construcțiile nu trebuie să aibă un volum mai mare de 1 m^3, iar greutatea nu trebuie să depășească 20 kg.

5. Construcțiile perisabile, cele construite din sticlă sau din materiale ușor casabile nu pot participa.

6. Cei ce doresc să participe la tîrg vor trimite revistei «Cutezătorii», pînă la data de 15 februarie 1970 următoarele:

— Cererea de participare individuală sau colectivă, care înseamnă și un angajament categoric în ceea ce privește realizarea invenției.

— Numele complet, adresa, vîrsta, clasa, școala.

— Schița de principiu a invenției însoțită de toate explicațiile tehnice (particularități, caracteristici, utilitatea invenției etc...).

7. Lucrările propriu-zise vor fi trimise direct revistei «Cutezătorii» pînă la data de 1 iulie 1970 purtînd o etichetă foarte vizibilă ce va conține specificarea: «Pentru Tîrgul internațional al elevilor».

INVENȚIILE SOSITE ASTFEL SE CONSIDERĂ CA FĂCÎND PARTE DIN CONCURSUL MINITEHNICUS, ELE PUTÎND CANDIDA LA PREMII CONFORM NORMELOR STABILITE ÎN REGULAMENT (categoria claselor V-VIII separat, categoria claselor IX-XII separat).

PREMII

Comisia de experți a Tîrgului internațional de la Tokio va conferi numeroase premii și mențiuni.

IMPORTANT!

CÎȘTIGĂTORUL CELUI MAI MARE PREMIU VA FI INVITAT ÎN JAPONIA CU ÎNSOȚITOR. TUTUROR PARTICIPANȚILOR LE VOR FI ACORDATE DISTINCȚII.

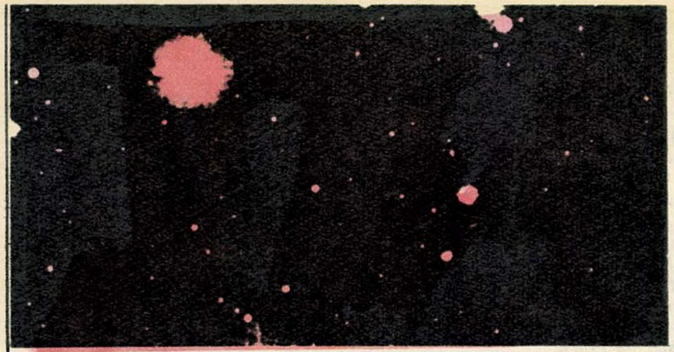

Bolidul misterios 5

SCENARIU E. HADAI
DESENE I. DONCA

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE: DUPĂ O DESCINDERE PE LUNĂ, UNDE ÎNTÎLNEȘTE CENTRE ENERGETICE DE ORIGINE NECUNOSCUTĂ ȘI UN CORP SFERIC PE O ORBITĂ CIRCUMLUNARĂ, CARE EMITE RADIOSEMNALE, ECHIPAJUL NAVEI SELENA PORNEȘTE SPRE MARTE, DIN DIRECȚIA CĂREIA SÎNT RECEPȚIONATE SEMNALE IDENTICE. AICI, ASTRONAUȚII SE ÎNTÎLNESC CU TREI FIINȚE STRANII, DESCOPERĂ CUPOLA ÎN CARE SE ADĂPOSTISERĂ ȘI O SERIE DE APARATE CARE DENOTĂ O CIVILIZAȚIE TEHNICĂ AVANSATĂ. DERULAREA BENZILOR GĂSITE LE ATRAGE ATENȚIA ASUPRA UNUI MARE PERICOL. O DATĂ CU IVIREA UNOR FULGERE ROȘII PE CERUL PLANETEI MARTE, ASTRONAUȚII SÎNT RECHEMAȚI PE TERRA.

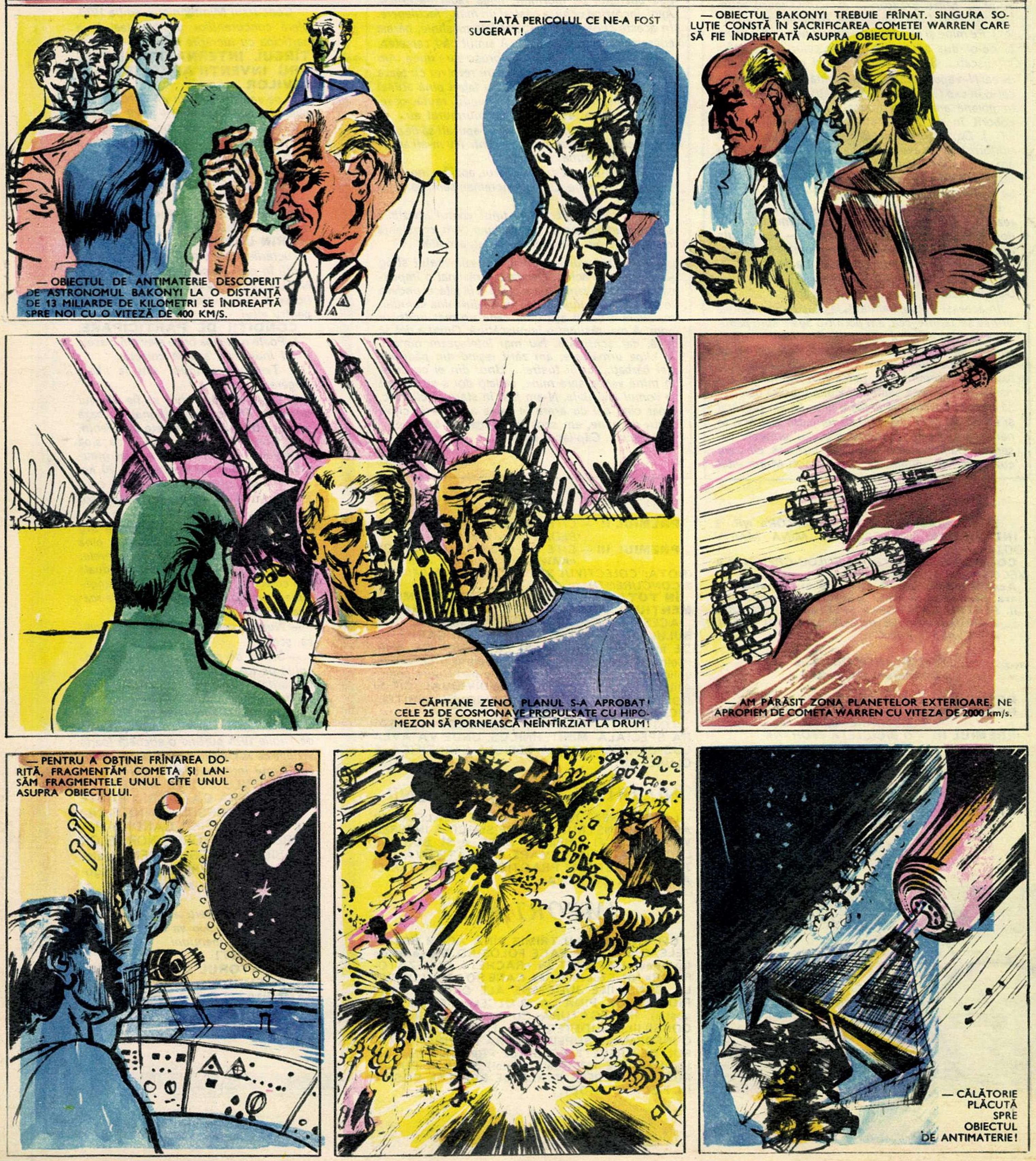
— OBIECTUL DE ANTIMATERIE DESCOPERIT DE ASTRONOMUL BAKONYI LA O DISTANȚĂ DE 13 MILIARDE DE KILOMETRI SE ÎNDREAPTĂ SPRE NOI CU O VITEZĂ DE 400 KM/S.
— IATĂ PERICOLUL CE NE-A FOST SUGERAT!
— OBIECTUL BAKONYI TREBUIE FRÎNAT. SINGURA SOLUȚIE CONSTĂ ÎN SACRIFICAREA COMETEI WARREN CARE SĂ FIE ÎNDREPTATĂ ASUPRA OBIECTULUI.
— CĂPITANE ZENO, PLANUL S-A APROBAT! CELE 25 DE COSMONAVE PROPULSATE CU HIPOMEZON SĂ PORNEASCĂ NEÎNTÎRZIAT LA DRUM!
— AM PĂRĂSIT ZONA PLANETELOR EXTERIOARE. NE APROPIEM DE COMETA WARREN CU VITEZA DE 2000 km/s.
— PENTRU A OBȚINE FRÎNAREA DORITĂ, FRAGMENTĂM COMETA ȘI LANSĂM FRAGMENTELE UNUL CÎTE UNUL ASUPRA OBIECTULUI.
— CĂLĂTORIE PLĂCUTĂ SPRE OBIECTUL DE ANTIMATERIE!

(VA URMA)

Un admirator fericit: Dumitrache i-a acordat cîteva secunde și un autograf.

CORSARUL

VI SE DESTĂINUIE 4

Pentru marea majoritate a suporterilor care vin să vadă fotbal, viața unui jucător se confundă cu meciurile acestuia, cu acele minute în care el se prezintă în fața publicului pentru a etala ceea ce a învățat în anii de ucenicie. Este o eroare în care cad nu numai spectatorii, ci chiar și fotbaliștii, înainte de a deveni cu adevărat... fotbaliști. Adică, în acea perioadă în care înveți alfabetul acestui minunat joc, primele sale litere — dacă se poate spune așa. Este timpul claselor primare ale fotbalului, pe care-l petreci, de regulă, singur (adică fără antrenor), cînd încerci să imiți tocmai ceea ce ai văzut la jucătorii adevărați, în cursul jocurilor mari.

Eu, și alți băieți din generația mea, am avut și marele avantaj al televiziunii, aceste cursuri fără frecvență la cele mai înalte «universități» ale fotbalului mondial. Cred că n-am să uit niciodată în viața mea partida aceea, jucată la Madrid, de către «Real» și «Penarol Montevideo», în finala «Cupei intercontinentale». În cele nouăzeci de minute de transmisie mi-am ales modelul ideal, pe ecuadorianul Spencer, care juca la «Penarol» între Joya și Rochas dribling irezistibil, viteză de reacție și, mai ales, niște «frîne» extraordinare pe care, punîndu-le la momentul oportun, te transformau instantaneu, dintr-un bolid în plină viteză, într-o stană de piatră. În clipa în care am înțeles acest lucru esențial pentru un centru atacant, mi-am dat seama că voi ajunge fotbalist de talia lui, numai atunci cînd voi ști să pun aceste «frîne». N-am spus nimănui nimic despre descoperirea mea (mi-era cam jenă), dar din ziua aceea (mai corect spus, din seara aceea), ani de-a rîndul nu am făcut altceva decît să-mi pun singur... «frîna». Pentru a realiza acest lucru nu este suficientă doar controlarea perfectă a balonului, ci și coordonare fără cusur a tuturor mușchilor picioarelor, a funcțiunilor întregului organism. Este drept, pe vremea aceea nu știam prea exact și rotund toate aceste amănunte. Le-am aflat mai tîrziu, sub conducerea lui nea Traian, la Dinamo. Atunci știam doar esențialul: că trebuie să fac în așa fel încît, oricînd vreau, să mă pot opri brusc din sprintul cel mai dezlănțuit. Și fără să am habar că acționez potrivit uneia dintre cele mai dure legi metodologice — repetiția pînă la crearea automatismelor-ceasuri nenumărate, pe terenul sui generis de lîngă «Șină», învățam să pun... «frîna» cînd trebuie.

Nu-mi era prea ușor, mai ales că aceste exerciții le făceam, cum era și normal, fără minge. Și, va rog, arătați-mi mie puștiul care este dispus să se desparta de minge, cînd o are la trei pași de el. Dar... trebuia! Și dacă așa trebuia, pentru a deveni... Spencer, atunci nimic nu mi se mai părea chiar atît de greu... Este adevărat, uneori mi se cam făcea lehamite și îmi venea să las totul baltă. În asemenea clipe însă, intervenea dragostea mea pentru minge, dragoste care mă chema înapoi pe teren cu o forță irezistibilă.

Într-o bună zi, cînd ne întorceam frînți de la «Șină», unde pe cont propriu exersasem vreo cinci ore «frîna» lui Spencer, unul dintre băieți, Mircea Zabalovici, mi-a zis, deodată:

— Nu crezi că ar fi timpul să mergem să le arătăm și altora ceea ce știm?... Poate că — a continuat el zîmbind — este nevoie de noi la vreo echipă mare...

Sincer, am rămas mirat la propunerea lui Zabalovici. La orice mă așteptam, în afară de asta. Deși — tot cu sinceritate mărturisesc — nimic nu-mi convenea mai bine decît această invitație spre mai sus. Am continuat drumul în tăcere, În fața porții, Zabalovici mi-a spus:

— Ce zici, vrei să mergem mîine la Rapid, în Giulești?

M-am uitat la Zabalovici să văd dacă nu-și bate joc de mine. Era foarte serios și chiar un pic îngîndurat.

— Cum de ți-a venit ideea asta?

— Am citit în «Sportul» că mîine după masă este trial în Giulești. Și mă gîndesc că dacă mergem în Giulești, avem un avantaj și la transport: tramvaiul 12 care trece prin cartierul nostru ne duce pînă la poarta stadionului...

Ce să mai lungesc vorba, n-am dormit toată noaptea, dimineața la școală nu-mi găseam locul în bancă, dar la trei și ceva eram la Podul Grant. Am intrat pe stadion pe poarta de lîngă teatru, așa cum intri într-un templu... Mulți ani mai tîrziu, la Paris, într-o după-amiază de primăvară, am trăit aceleași sentimente, pătrunzînd în clădirea mohorîtă a Luvrului. Ne ducea dom' profesor Angelo să vizităm acest mare «depozit al frumoaselor amintiri ale oamenilor».

Cînd am intrat pe sub arcadele din Giulești, sufletul meu era plin de chipurile din cartea de aur a fotbalului care s-a jucat aci, la Podul Grant: Baratki, Auer, Ionică Bogdan, Marian... și atîția alții. În după-amiaza aceea de trial, pe gazonul verde al Giuleștiului, erau o sumedenie de copii, fiecare cu cîte o minge, încercîndu-și șansa. Unii veniseră și cu mămicile care îi încurajau din tribune...

Un dialog totdeauna pasionant.

CALEIDOSCOP SPORTIV

Napoleon și șahul

Se știe, Napoleon Bonaparte, celebrul împărat al Franței, se dădea în vînt după șah. Cum avea puțin timp liber — fie că se afla în vreun salon de recepție, pe puntea unei corăbii sau în vreun cort de campanie — imediat cerea piesele și încingea o partidă. Numai că marele strateg și învingător de pe cîmpurile de luptă, pe tabla de șah era mereu învins. Dar, pentru că se înfuria și punea la inimă fiecare înfrîngere de felul acesta, și pentru a-i face zile bune împăratului (dar și lor), partenerii se lăsau de multe ori bătuți cu bună știință...

KEMPO

În preocupările școlarilor japonezi, sportul ocupă un loc important. Cele mai iubite sporturi practicate de ei sînt următoarele: *judo*, *baschetul*, *tenisul de masă* și *kempo*, sau — cum i se mai spune — arta de a te apăra cu ajutorul unui baston. În fotografie se vede o elevă în timpul unei demonstrații de kempo. Folosind un simplu băț, pe care-l manevrează cu agilitate, ea reușește să doboare doi «agresori».

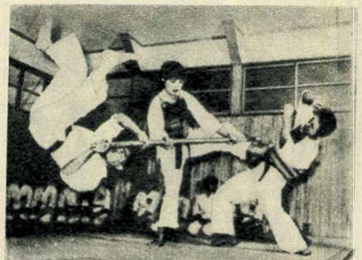

ÎL CUNOAȘTEȚI PE PELÉ?

Cine n-a auzit de el? Cine nu-l cunoaște? Chiar înainte de a ști ce este predicatul, înălțimea Alpilor, formula apei și raza cercului, ba uneori chiar înainte de a ști cît fac doi și cu doi, sau de-a desena bastonașe.

Totuși, îl cunoașteți într-adevăr pe Pelé? Ziaristul Petre Cristea vă ajută să răspundeți cu îndrăzneală «da» la această întrebare, oferindu-vă cartea «Pelé, Brazilia, fotbalul și... samba». **În paginile ei autorul, care a stat personal de vorbă cu celebrul fotbalist, vă prezintă un Pelé surprins în toată complexitatea personalității sale și, totodată, un mare fotbalist prieten al copiilor.**

Vă recomandăm această carte. Cereți-o în librării și în biblioteci.

PELÉ BRAZILIA FOTBALUL ȘI SAMBA

ÎN ATENȚIA PARTICIPANȚILOR

la concursul „CĂLUȚUL DE FILDEȘ“

TIMPUL DE GÎNDIRE

În cursul desfășurării unei partide de șah prin corespondență, o mare importanță o are socotirea timpului de gîndire. Acesta se notează în felul următor: Alb: Ionescu Dumitru, adresa... Negru Ștefan Petre, adresa......

DATA		TIMP		MUTAREA			DATA		TIMP		Observații
Primit	Răspuns	La mutare	Total-	Alb	Nr.	Negru	Primit	Răspuns	Mutare	Total	
—	1.XII	—	—	e2—e4	1.	e7—e6	3.XII	4.XII	1	1	
5.XII	6.XII	1	1	d2—d4	2.	d7—d5	7.XII	8.XII	1	2	
10.XII	12.XII	2	3	e4—e5	3.	c7—c5	13.XII	14.XII	1	3	
15.XII	17.XII	2	5	Cg1—f3	4.	Cb8—c6	18.XII	20.XII	2	5	
21.XII	23.XII	2	7	Nf1—d3	5.	05—d4	24.XII	26.XII	2	7	
28.XII	30.XII	2	9	0—0	6.	Cg8—e7	31.XII	3.I	3	10	

Și acum, să ne ocupăm de felul în care se completează un imprimat sau, în lipsă, o carte poștală obișnuită. În primul rînd adresa, atît cea personală, cît și a adversarului, trebuie să fie scrisă exact și foarte citeț și, pe cît posibil, cu indicarea oficiului poștal. La prima mutare vom scrie, spre exemplu: «Dragă prietene, deschid partida, cu mutarea 1. e2—e4». (Nu uitați să indicați data trimiterii mutării). Partenerul trebuie să răspundă astfel: «La mutarea dv. nr. 1 e2—e4 răspund 1. c7—c6. Am primit c.p. la 3.XII. Răspund la 4.XII. Timp de gîndire 1 zi».

În mod obligatoriu se va repeta ultima mutare a adversarului.

DR. RADU VASILESCU

6

Scenariu: **DUMITRU ALMAȘ**

Desene: **PUIU MANU**

DAN BUZDUGAN

ÎN DIMINEAȚA ZILEI DE 13 AUGUST 1595, SINAN PAȘA PORNISE ATACUL ÎMPOTRIVA ROMÂNILOR CARE SE APĂRAU LA CĂLUGĂRENI, PE MALUL NEAJLOVULUI. DAR, ÎN ACEA CLIPĂ ZBUCIUMATĂ, RADA N-APUCASE SĂ-L VESTEASCĂ PE MIHAI VODĂ DESPRE TRĂDAREA LUI MITREA VORNICUL, IAR DAN BUZDUGAN ZĂCEA ÎNCĂ LEGAT ÎN CORT.

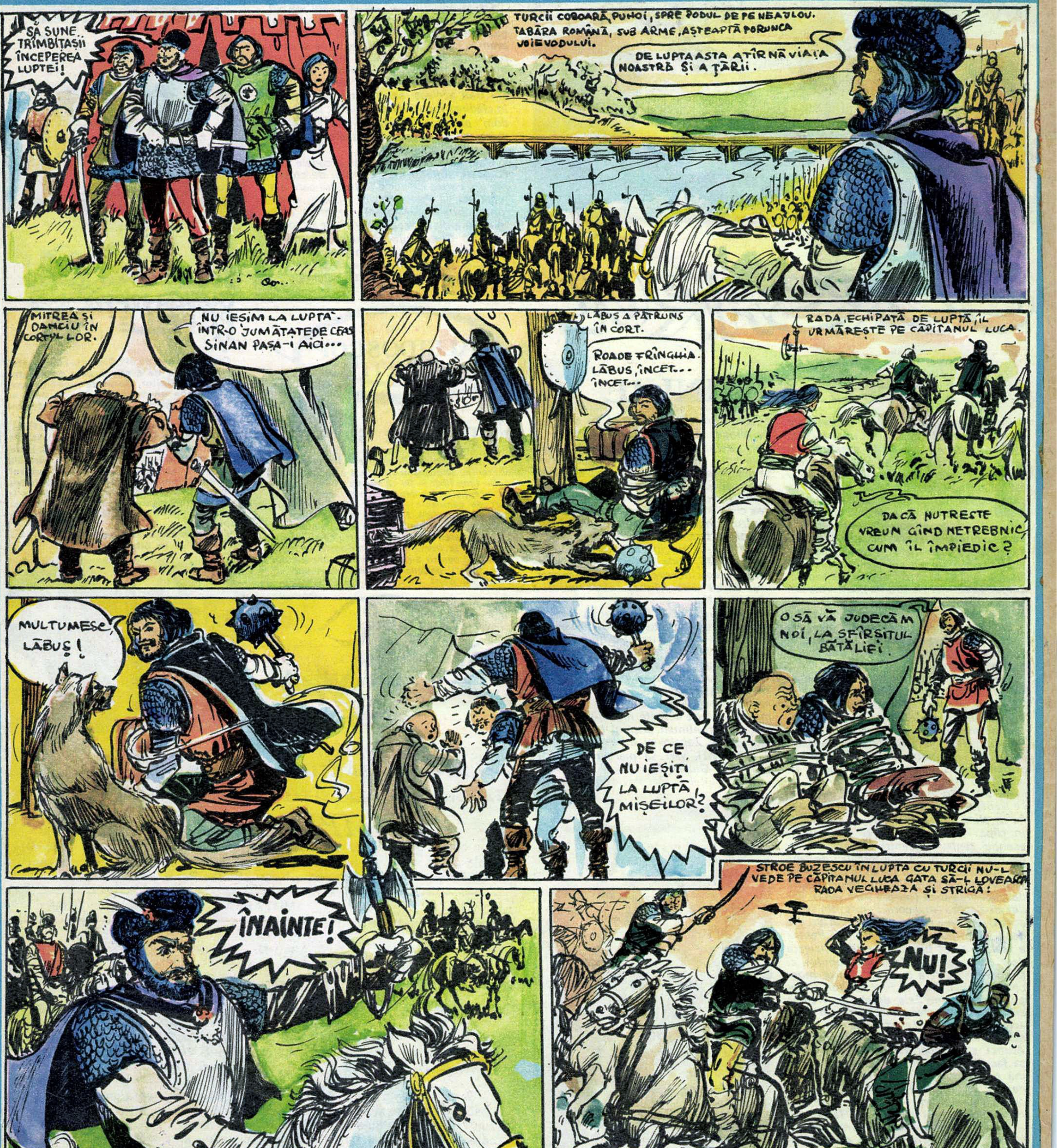
SĂ SUNE TRÎMBIȚAȘII ÎNCEPEREA LUPTEI!
TURCII COBOARĂ PUHOI, SPRE PODUL DE PE NEAJLOV. TABĂRA ROMÂNĂ, SUB ARME, AȘTEAPTĂ PORUNCA VOIEVODULUI.
DE LUPTA ASTA ATÎRNĂ VIAȚA NOASTRĂ ȘI A ȚĂRII.
MITREA ȘI DANCIU ÎN CORTUL LOR.
NU IEȘIM LA LUPTĂ. ÎNTR-O JUMĂTATE DE CEAS SINAN PAȘA-I AICI...
LĂBUȘ A PĂTRUNS ÎN CORT.
ROADE FRÎNGHIA, LĂBUȘ, ÎNCET... ÎNCET...
RADA, ECHIPATĂ DE LUPTĂ, ÎL URMĂREȘTE PE CĂPITANUL LUCA.
DACĂ NUTREȘTE VREUN GÎND NETREBNIC, CUM ÎL ÎMPIEDIC?
MULȚUMESC, LĂBUȘ!
DE CE NU IEȘIȚI LA LUPTĂ MIȘEILOR!?
O SĂ VĂ JUDECĂM NOI, LA SFÎRȘITUL BĂTĂLIEI.
ÎNAINTE!
STROE BUZESCU ÎN LUPTA CU TURCII NU-L VEDE PE CĂPITANUL LUCA GATA SĂ-L LOVEASCĂ. RADA VEGHEAZĂ ȘI STRIGĂ:
NU!

Cutezătorii 51

Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Administrația: Editura Scînteii. Tiparul: Combinatul Poligrafic CASA SCÎNTEII. Redactor artistic: Pompiliu DUMITRESCU. Tehnoredactor: Lucia SICOMAȘ.

1 LEU

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R., de către factorii poștali și difuzorii de presă 41033